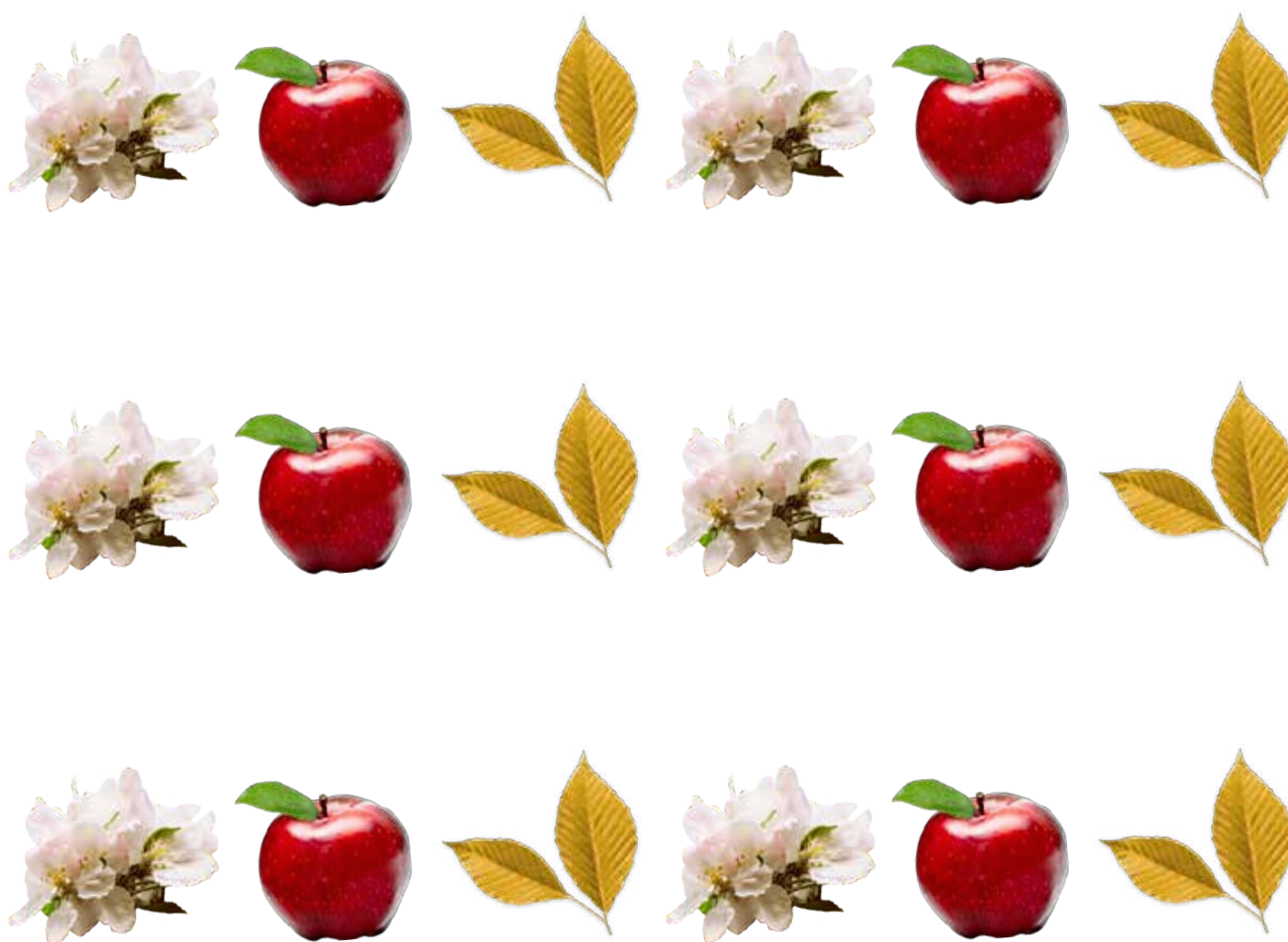

ALUMINIJ

Časopis družbe Talum d. d. Kidričevo

11

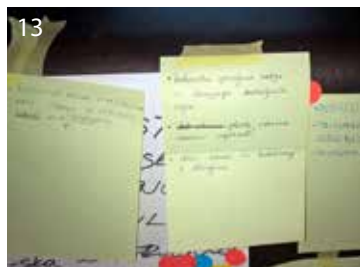
NOVEMBER 2018

64 let

ODPRTOSTI PRILAGAJANJA ZAUPANJA RAZVOJA

Iz vsebine

- 4** Tovarniški praznik 2018
- 5** Čestitamo Talumovim jubilantom
- 6** Zlati metulji
- 8** Združenje European Aluminium
- 9** Avtomatsko vodeno vozilo in navadni mali zvonček
- 10** Omejitve prisotnosti svinca v aluminiju
- 11** Tehniško posvetovanje vzdrževalcev Slovenije
- 12** Projekt KOC MAT je zaključen
- 13** Poslovne igre kot oblika učenja
- 14** Intervju
- 19** Izbral sem pravi poklic
- 20** Življenje in ustvarjalno delo Stojana Kerblerja
- 23** Časopisne iskrice
- 24** Komunikacija in medosebni odnosi z roko v roki
- 25** Drzni si biti krvodajalec
- 26** Kako preživeti drugi del brez prvega?
- 27** Križanka

Naslovnica: Grafična podoba 64. tovarniškega praznika
 Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d. Kidričevo, Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo,
 telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si.
 Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.
 Uredniški odbor: Aleksandra Jelusič, glavna urednica, Danica Hrnčič, Lilijana Ditrih in Mateja Hergula Knežević,
 članice, ter Gregor Jurko, član.
 Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak
 Prelom, priprava za tisk in tisk: Tiskarna Ekart, d. o. o.

Foto: Srdan Mohorič

ALEKSANDRA JELUŠIČ
GLAVNA UREDNICA

Ni prostora za črnogledost

»Križam se ne moremo zares izogniti – kar lahko spremenimo, je naše odzivanje nanje.«

Beseda kriza v ljudeh samodejno povzroči negativne občutke, kot so strah, panika, tesnoba in črnogledost. Nekaj teh občutkov je sicer sprejemljivih, saj nas na primer strah lahko pripravi do tega, da smo dejavnejši in da ponovno ovrednotimo svoje življenje in delo. V kriznih situacijah je tako dobro ohraniti alternativni pogled in se ne pustiti prestrašiti do te mere, da bi se sprijaznili z dano situacijo. Če pogledamo v zgodovino, bomo na primer našli številne biblične preroke, eksistencialistične filozofe in futuristične zanesenjake, ki so v krizah našli priložnost za spremembe ter duhovni in tehnološki napredek.

Slovenci in slovensko gospodarstvo smo že zaradi svoje zgodovinske prtljage nekoliko bolj podvrženi »ziheraštvu«. Na ta način se posamezniki in podjetja prepozno osvobodijo ustaljenih vzorcev, ki jim preprečujejo, da bi se s podjetniškim samoizpraševanjem pravočasno prilagajali hitro spreminjajočim se razmeram na trgu. Za posameznika in podjetje je najpreprosteje ostajati v coni udobja, a če smo pripravljeni na osebne, vrednostne, politične in gospodarske krize pogledati kot na neizogiben del življenja, potem si na dolgi rok ni smiselno zatiskati oči pred dejstvom, da bodo za časi obilja, debelih krav prišli tudi manj »prijetni« časi.

Lahko se tolažimo, da kapitalistično gospodarstvo ciklično niha in da bo obdobju krize sledila gospodarska rast, a bolje kot se tolažiti je izkoristiti krizo kot spodbudo, da v sebi znova najdemo prvobitno potrebo po preživetju, katere stranski produkti so strast, samoizpraševanje, samoovrednotenje, inovativnost in sprememba ...

Krizna situacija torej s seboj prinaša tudi ustvarjalne spodbude, na novo odkriva talente in zmoglosti posameznikov in podjetij. Prinaša pa tudi dragoceno izkušnjo, ki je ni mogoče pridobiti drugače kot v lastni zgodbi. Morda je prav to tista zgodba, ki pri podjetjih ustvarja drugačnost. To drugačnost lahko imenujemo dodana vrednost ali konkurenčna prednost. Lahko jo imenujemo tudi sposobnost preživetja, žilavost, drznost, ključovalnost in strast, ki iz nas iztisne skrito moč.

Spremembe, ki se dogajajo okoli nas, je torej najbolje osmisliti. Kajti le ko posameznik in podjetje najmeta v izzivu smisel in poslanstvo, bosta na koncu poti videla tudi cilj, ki ga želita doseči za podjetje, za svoje ljudi in zase.

Ob praznovanju našega jubileja si torej postavimo prava vprašanja in si ne dovolimo črnogledosti. Strah je namreč rezerviran za neuspešne, uspešni pa pred seboj vidimo le vznemirljivo prihodnost. ■

**Iskrene čestitke ob
našem prazniku!**

Uredništvo časopisa Aluminij

Tovarniški praznik 2018

Zaupanje v uspeh je več kot polovica uspeha ...

FOTO: STANKO KOZEL

Spoštovane talumovke in talumovci,

naša »fabrika« bo 21. novembra praznovala 64. rojstni dan. Prav vsak posameznik v naši skupini je s svojim delom zaslužen, da lahko praznujemo naš tovarniški praznik, in hkrati odgovoren, da ga bomo praznovali tudi v prihodnje.

Za nami je izjemno zahtevno poslovno leto, ko smo se, predvsem na surovinskem trgu, soočili z razmerami, ki jim ne moremo potegniti vzporednice z dogodki v preteklosti. Razmere so še toliko bolj kaotične, ker so posledica dejavnikov, ki v večini izhajajo iz svetovnih geopolitičnih iger. Kako smo se soočili z njimi? Hitro smo prepoznali spremembe v okolju in se jim z učinkovitim ukrepanjem **prilagodili**.

Prilagajanje od nas zahteva odločitve. Vodstvo se mora na podlagi informacij in tudi osebne intuicije ter izkušenj odločiti, katere ukrepe bo sprejelo, da bo lahko realiziralo aktivnosti za hitro prilagajanje na nastale razmere, vsak posameznik pa mora **zaupati** v odločitve vodstva in jih ponotranjiti. Le tako lahko dosežemo, da bomo vsi – do zadnjega – delovali v smislu sprememb in s tem uresničili naše skupne cilje.

Ljudje v osnovi ne marajo sprememb in prilagajanja, saj to za nas predstavlja odmik iz cone udobja. Vendar nam razmere v okolju, v katerem delujemo, jasno kažejo, da na dolgi rok ne bomo mogli preživeti, če se ne bomo pripravljali prilagajati in spreminjati. Ne le v turbulentnih časih, temveč ves čas. **Odprtost** za spremembe in prilagajanje na nove razmere bosta še naprej naša stalnica. Nanje ne smemo gledati kot na problem, temveč kot na izziv za osebno in poslovno rast in razvoj. Rast in razvoj pa ni samo to, kar lahko izrazimo v številkah, temveč mnogo več. Je občutek varnosti in prepričanje, da skupaj zmoremo vse. In prav ta občutek je neprecenljiv.

Ponosni smo in veseli nas, da smo talumovci v več kot šestih desetletjih, še posebej pa v zadnjem obdobju izredno dinamičnega dogajanja na svetovnem trgu, dokazali, da smo zavzeti in pripadni, ravno prav trmasti, predvsem pa imamo izredno bogastvo znanja, ki našo »fabriko« poganja naprej. Če v Talumu ne bi bili naklonjeni spremembam in če se ne bi pogumno lotevali novih projektov in svojih sredstev, znanj in izkušenj investirali v razvoj in napredek naše tovarne, potem se danes ne bi mogli pohvaliti z jubilejem. Pri razvoju in napredku moramo vedno izhajati iz posameznika, ki je gradnik našega skupnega uspeha. Prav zaradi tega je vsak sodelavec dragocen za doseganje skupnih ciljev. Šele vsota osebnega razvoja vsakega posameznika pomeni skupni razvoj naše tovarne.

Hvala vsakemu sodelavcu posebej za njegov prispevek! Iskrene čestitke Talumu in vsem nam za tovarniški praznik. Ponosni smo lahko na naše dosežke, ki so nam omogočili praznovanje in nam hkrati naložili odgovornost za prihodnost Taluma.

Želimo vam prijetno praznovanje 64. tovarniškega praznika.

Marko Drobnič, univ. dipl. kem.
predsednik uprave

dr. Zlatko Čuš
član uprave

Daniel Lačen, univ. dipl. ekon.
član uprave

Čestitamo Talumovim jubilantom

Talum, d. d.

Anton Korenjak	10
Andrej Brumen	10
Vesna Košir	10
Blaž Tropenauer	10
Danijel Vrtnjak	10
Roman Gajser	10
Denis Drevenšek	10
Dejan Cafuta	10
Andrej Lajh	10
Davor Pečnik	10
Branko Krajnc	10
Borut Korez	10
Dioniz Zupanič	10
Dejan Rudolf	10
Marjan Bele	10
Džimi Radolič	10
Metka Skaza	20
Darko Varžič	20
Boštjan Lešnik	20
Srečko Golob	20
Davorin Muzek	20
Daniel Lačen	30
Jože Palčič	30
Miran Klemenčič	30
Jožef Lorber	30
Vida Fruk	30
Stanislav Pal	30
Simon Zajc	30
Janez Vogrinc	30
Ludvik Škerget	30
Milan Lorenčič	30
Vinko Bombek	30
Franjo Horvat	30
Janko Rogina	30
Stanko Hergula	30
Branko Forstnerič	30
Jožef Škrila	30
Branko Juršek	30
Franček Vorih	30
Jožef Godec	30
Edvard Pušnik	30
Andrej Habjanič	30
Albin Intihar	30
Miran Gajser	30
Marijan Širovnik	30
Dragan Petković	30
Igor Petelinšek	30
Nenad Kardum	30
Jožef Liponik	30

Albin Šmigoc	30
Branko Munda	30
Janez Tašner	30
Zvonko Štopfer	30
Branko Petek	30
Franč Mlakar	30
Franč Sauer	30
Dušan Fridl	30
Marjan Rebernišek	30
Stanislav Jus	30
Milan Vogrinc	30
Alojz Fric	30
Franč Irgl	30
Miran Krajnc	30
Bojan Brenc	30
Jožef Premzl	30
Anton Mohorko	30
Anton Zajc	30
Franč Brenčič	30
Alojz Gašparič	30
Ivan Kmetec	30
Drago Hunjet	30
Dušan Krajnc	30
Janez Toplak	30
Zlatko Intihar	30
Irena Širovnik	30
Gorazd Fišer	30
Slavko Ljubec*	30
Zdenka Ornik	40
Lidija Kosi	40
Rajko Kosi	40
Danilo Majcen	40
Anton Drevenšek	40
Miran Pešl	40
Srečko Mlakar	40
Marija Vindiš*	40
Jožefa Korez*	40
Neža Cafuta*	40

Talum Servis in inženiring

Daniel Bezjak	10
Mihael Hameršak	20
Branko Potočnik	30
Darko Krajgar	30
Danilo Muzek	30
Branko Kosec	30
Janez Rajh	30
Janez Rakuša	30
Viktor Lešjak	30
Ernest Kupčič	30

Danilo Preac	30
Branko Petek	30
Stanislav Matjašič	30
Franč Čagran	30
Jožef Mlakar	30
Franč Rihtarič	30
Janez Kiseljok	40

Talum Inštitut

Milorad Lazič	30
Majda Rola	30
Majda Turk	40

Talum Izparilniki

Stanislav Kornet	20
Daniel Veg	30
Robert Tibaut	30

Vargas-Al

Boris Kuhar	10
Ljubo Kaučič	10
Jožef Belec	10
Mitja Gorinšek	10
Branko Primožič	30
Jožef Murata	30
Danilo Hertiš	30
Silvo Čeh	30
Frančiška Zajšek	40
Jernej Plavčak*	40

Ekotal

Vlasta Škerget	10
Silva Zelenik	20
Mirko Tikvič	30
Zdravko Klaneček	30
Mirko Šostarič	30
Milan Kmetec	30
Branko Vinkler*	40

Vital

Dušana Kovačević	30
Karolina Zajšek	30

*Sodelavci, ki so se že upokojili.

Zlati metulji

FOTO: STANKO KOZEL

Drago Švagan

za življenjsko delo

PE Aluminij

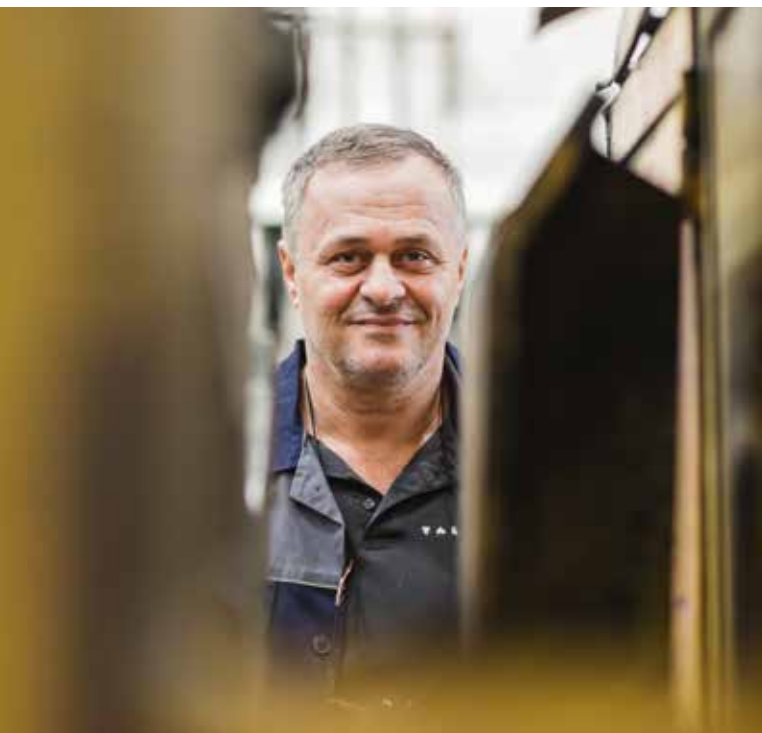
Drago Švagan se je v tovarni zaposlil leta 1976 kot metalurški tehnik. Kot pripravnik in še prej štipendist Taluma se je zaposlil v TOZD-u Proizvodnja aluminija in se v času pripravištva podrobno seznanil s tovarno in elektroliznim procesom. Prvi dve leti je opravljal delovne naloge tehnologa in nadzornika vzdrževanja v elektroliznih halah A in B ter vodje izmene v hali B. Sodeloval je pri projektu MPPA11, pri katerem se je seznanil s postopki dela. Znanja in bogate izkušnje, pridobljene pri projektu, je kasneje s pridom uporabljal pri procesu obnove peči. Leta 1988 je sodeloval pri rekonstrukciji celotne elektrolizne hale B in posledično pri spremembah v proizvodnji anod – tudi v hali B je bila namreč uvedena tehnologija predpečenih anod. Po letu 1993 je opravljal naloge vzdrževalca in planerja elektroliznih peči v halah B in C, zapisal pa je tudi vsa potrebna navodila za postopke obnove elektroliznih peči. Sodeloval je tudi pri projektu MPPA12, pri katerem je nadziral vgradnjo elektroliznih peči. Odgovoren je bil za vgradnjo katodnih omar, obzidavo, phanje in montažo anodne nadgradnje ter za pripravo peči za zagon. V letih 2007 in 2008 je sodeloval pri izklopu in razgradnji elektroliznih peči v hali B. Po reorganizaciji je postal nadzornik in koordinator vzdrževanja, te delovne naloge pa opravlja še danes. V tem času se je obseg njegovih delovnih nalog razširil še na področje anodne mase, saj nadzira vzdrževanje Riedhammerjevih in indukcijskih peči.

Drago Švagan aktivno sodeluje na področju inovativnosti in je dobitnik zlatega priznanja za inovacijo s področja vzdrževanja in srebrnega priznanja Gospodarske zbornice Slovenije. Odkar se je zaposlil v našem podjetju, je tudi aktiven član Pihalnega orkestra Talum. Svoje delo opravlja vestno, natančno in odgovorno. V štiridesetih letih službovanja si je pridobil bogate izkušnje, s katerimi je kos še tako zahtevnim tehničnim izzivom. Vedno je pripravljen sodelovati ter svoja znanja in izkušnje prenašati na mlajše sodelavce. Zaradi svojih osebnostnih lastnosti in strokovnosti je med sodelavci zelo cenjen.

Janez Kiseljak

za uspešno delo v zadnjem letu oziroma zadnjih nekaj letih

Talum Servis in inženiring

Janez Kiseljak je bil Talumov štipendist, leta 1977 pa se je kot strojni tehnik v tovarni tudi zaposlil. Po opravljenem pripravništvu in odsluženem vojaškem roku je pet let opravljal delovne naloge konstruktorja na področju razvoja proizvodnje aluminija. Specializiral se je za konstruiranje tehnoloških vozil, ki so se uporabljala v elektrolizah A in B ter v anodni masi. Njegova prva večja naloga je bila povezana s konstruiranjem kesona na tovornjaku za prevoz anodne mase. Aktiven je bil tudi v mladinski organizaciji, leta 1981 pa je prevzel vodenje sindikalne organizacije v TOZD-u Proizvodnja aluminija. V naslednjem obdobju je opravljal delo nadzornika vzdrževanja vozil v TOZD-u Proizvodnja aluminija. V času modernizacije proizvodnje je vzpostavil sistem črpanja aluminija z vozili Hendre v elektrolizah B in C. Svoje delo je kot tehnolog nadaljeval v DE Vzdrževanje in kasneje prevzel vodenje vzdrževanja tehnoloških vozil. Leta 2000 je bila v skupini, ki jo je vodil, izvedena celovita obnova šestih vozil za prevoz tekočega aluminija, kasneje pa obnova treh vozil za prevoz anod in zagon novih vozil za prevoz anodnih blokov Techno. V obdobju reorganizacije skupine Talum je prevzel delo tehnologa v skupini Servisno vzdrževanje v družbi Talum Servis in inženiring. Ko je začel delovati Svet zaposlenih skupine Talum, je bil izvoljen za predsednika sveta, funkcijo pa zdaj opravlja že drugi mandat.

V štiridesetih letih službovanja je Janez Kiseljak v skupini Talum z uspešnim in kreativnim delom na področju vzdrževanja tehnoloških vozil v procesu pridobivanja aluminija in skrbi za sodelavce v okviru delavskih predstavništev pustil pomemben pečat.

Slavko Vek

za uspešno delo v zadnjem letu oziroma zadnjih nekaj letih

PE Upravljanje z energijo

Slavko Vek se je v tovarni zaposlil leta 1986. Vse do danes opravlja delovne naloge, povezane s področjem vzdrževanja elektroenergetskih naprav v celotni industrijski coni Talum, že več kot 20 let pa je vodja skupine za vzdrževanje visokonapetostnih naprav v PE Upravljanje z energijo. Področje njegovega dela zajema organiziranje, koordiniranje in usposabljanje zaposlenih v družbah skupine Talum in zunanjih izvajalcev, vzdrževanje in razvoj kompletnih transformatorskih postaj, transformatorjev in usmernikov za elektrolize, glavnih vstopnih transformatorjev za industrijsko cono Talum, naprav za zasilno napajanje kritičnih porabnikov z električno energijo (parni generatorji in dizelski agregati), visoko- in sredjenapetostnih kabelskih povezav med transformatorskimi postajami, meritev porabe električne energije za vse porabnike itd. Z znanjem, pridobljenim z delom in z aktivno vlogo pri vseh investicijskih in razvojnih projektih s področja elektroenergetike, s požrtvovalnostjo, iznajdljivostjo, inovativnostjo in entuziazmom ključno prispeva h kakovostnemu in celovitemu obvladovanju tega področja na celotnem območju industrijske cone Talum. Njegova vloga pri izvedbi projektov je še posebej pomembna v zadnjih nekaj letih, ko smo po daljšem času ponovno začeli z obsežnimi vlaganji v posodobitev elektroenergetskih naprav oziroma infrastrukture, kot so izgradnja nove transformatorske postaje TP9 za potrebe PE Ulitki, celovita posodobitev več kot 60 let starega glavnega vstopnega stikališča za Talum, zamenjava enega glavnih vstopnih transformatorjev za industrijsko cono Talum, ki deluje že od leta 1953, izgradnja nove transformatorske postaje TP11 za PE Rondelice.

Slavko Vek se, kadar koli je treba, ne glede na uro dneva, takoj odzove in opravlja intervencije ter tako skrbi za nemoteno razpoložljivost elektroenergetske opreme in infrastrukture. Svoja bogata znanja in izkušnje na usposabljanjih prenaša na mlajše sodelavce in jih s spodbujanjem in dobrim vzgledom motivira za delo. S tem jih navaja na samostojno strokovno delo na vseh področjih elektroenergetike, kar je pomembno za kontinuiteto kakovosti opravljenega dela. S svojimi predlogi, predvsem na področju tehnike in tehnologije ter delovnih sredstev za elektroenergetiko, pomembno vpliva na razvoj PE Upravljanje z energijo in posledično celotne skupine Talum, pa tudi drugih podjetij v industrijski coni Talum.

Sergej Donaj

za uspešno delo v zadnjem letu oziroma zadnjih nekaj letih

PE Livarna

Sergej Donaj se je v tovarni zaposlil leta 1990. Preizkusil se je v različnih delovnih nalogah, povezanih z ulivanjem aluminija v livarni gnetnih zlitin. Pri delu izstopa s svojo prizadevnostjo, samoiniciativnostjo, nadpovprečnimi rezultati, naklonjenostjo do pozitivnih sprememb in pripravljenostjo pomagati sodelavcem. V obratu litja gnetnih zlitin je bilo v tem času veliko organizacijskih in tehnoloških sprememb, pri katerih je nadgrajeval svoja znanja in si pridobil veliko izkušenj. Prav zaradi tega ter zaradi vestnosti in zanesljivosti je bil nepogrešljiv pri vsaki delovni nalogi, med sodelavci pa cenjen in spoštovan. Sergej Donaj s tem dokazuje, da lahko posameznik s svojo učinkovitostjo v uigranem delovnem timu prispeva h kakovostni izvedbi delovnih nalog in uspešnosti celotne poslovne enote. ■

Član uprave dr. Zlatko Čuš podpredsednik v združenju European Aluminium

NATAŠA VODUŠEK FRAS

FOTO: STANKO KOZEL

Na jesenskem srečanju generalne skupščine evropskega združenja aluminijske industrije European Aluminium v Bukarešti je bil član uprave dr. Zlatko Čuš imenovan za podpredsednika divizije primarna proizvodnja aluminija. Dr. Čuš bo svoj dveletni mandat nastopil 1. januarja 2019. Delegati oziroma člani združenja so izvolili tudi novega predsednika divizije, in sicer je predsednik postal dozdejšnji podpredsednik Eigil Madsen iz Hydra.

Združenje European Aluminium je bilo ustanovljeno leta 1981 in je »glas aluminijske industrije v Evropi«. Združuje proizvajalce in predelovalce aluminija ter skrbi za prepoznavnost pomena panoge in skupen nastop pri Evropski komisiji in drugih zakonodajnih odločevalcih. Združenje je divizijsko organizirano, vsaka divizija ima svojega predsednika in podpredsednika. Divizije dvakrat letno na srečanjih oblikujejo glavne aktualne teme svojega področja in jih posredujejo v nadaljnjo obravnavo na krovno raven. Profesionalni del združenja nato imenuje skupino, ki te aktualne vsebine predstavi pristojnim evropskim komisarjem.

Talum je član divizije za primarno proizvodnjo aluminija. Ta trenutek je po besedah Zlatka Čuša pri primarnem delu zelo pomembna bodoča zakonodaja o trgovanju z direktnimi in indirektnimi izpusti CO₂. V

obdobju 2021–2030 bo uveljavljena 4. shema trgovanja s kuponi CO₂ in zelo pomembno bo, kako bo definiran mehanizem za kompenzacije. Proizvajalci primarnega aluminija so kot velik porabnik energije obremenjeni z velikimi izdatki za te kupone, zato se združenje zavzema za primeren mehanizem kompenzacij.

»Vzdušje je na krovni ravni še vedno optimistično, čeprav so predvidene rasti manjše, kot so bile v preteklosti, še vedno pa govorimo o rasti,« vzdušje med člani združenja povzema Zlatko Čuš. Žal pa ni enako v diviziji za primarno proizvodnjo aluminija, v kateri je zaradi posledic potencialnega pomanjkanja glinice na trgu, ki so jih povzročila geopolitična trenja, in posledično velike nestabilnosti v tej proizvodnji čutiti precejšnjo negotovost. ■

Dr. Zlatku Čušu čestitamo za imenovanje, ki je priznanje tako za Talum kot tudi za Slovenijo in njen položaj v pomembnem evropskem združenju.

Avtomatsko vodeno vozilo in navadni mali zvonček

LILIJANA DITRIH

NATAŠA VODUŠEK FRAS

FOTO: NATAŠA VODUŠEK FRAS, TPV

Sodelavke in sodelavci, ki so v letu dni posredovali najmanj šest pobud ali koristnih inovativnih predlogov, so na ekskurziji spoznavali skupino TPV oziroma njihovo poslovno enoto v Veliki Loki. Skupina ima 60-letno tradicijo predvsem na področju avtomobilske industrije. Kot so sami povedali, vsak dan naredijo 20 km varov; letno proizvedejo več kot 40 milijonov komponent.

Ogled skupine TPV

O skupini TPV

Skupina TPV je organizirana v tri divizije, deluje predvsem na področju avtomobilske industrije. Zaposlujejo več kot 1200 sodelavcev, imajo šest poslovnih enot, eno tudi na Ptuj. V Veliki Loki so nam predstavili skupino, njene dosežke, poslovanje, organiziranost, vizijo, strategijo družbe, delo z zaposlenimi in seveda inovativno dejavnost, kot jo razvijajo.

Zaposleni

Pri delu z zaposlenimi delajo interne raziskave, proučujejo klimo, zavzetost in energijo organizacije na podoben način, kot to počnemo v skupini Talum. Izjemen je delež zavzetih zaposlenih, ki znaša kar 44 odstotkov. Kot so pojasnili, so zavzetost v zadnjih dveh letih povečali predvsem z delom z vodji. Letni razgovori so njihova stalnica, saj jih opravijo kar s 94 odstotki zaposlenih. Razvit imajo tudi model kompetenc, ki so ga razvijali več let. Zavedajo se, da so motivirani, zadovoljni in zavzeti zaposleni ključ do uspeha.

Inovativnost

Na področju inovativnosti dosegajo dobre rezultate. V šestih letih so prišli z 0,9 predloga na zaposlenega na 2,9 predloga na zaposlenega sodelavca na leto. Ključna stebra inovativnosti sta interni proces inoviranja in globalni pristop. Inovacijski zemljevid sestavljajo netehnološke novosti in tehnološke inovacije. Proces inovativnosti se začne s pobudo in nadaljuje z izboljšavo, pa tudi izumi jim niso tuji.

Avtomatsko vodeno vozilo

Izjemno ponosni so na svoje avtomatsko vodeno vozilo Optimatik 160 AGV (Automated Guided Vehicles), ki je v celoti, od ideje do izdelave, plod njihovega dela. Kako vozilo deluje v praksi, smo si ogledali, ko so nas popeljali po proizvodnji in nam predstavili svoj proizvodni program. Letos so prejeli kar osem nagrad za inovativnost. Njihova inovacija je prejela eno izmed desetih zlatih priznanj na ravni države; prejeli so tudi priznanje za najboljšo inovacijo po mnenju javnosti.

Ogled Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani

Drugi del naše ekskurzije je bil namenjen obisku Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani, naše najstarejše znanstvenoraziskovalne in izobraževalne ustanove, saj njegovi začetki segajo v leto 1810. Vodja botaničnega vrta nam je predstavil njegov razvoj skozi čas in Slovenijo kot botanično izjemno deželo, nas seznanil z zgodbo o navadnem malem zvončku, nam predstavil endemitske rastline. Sprehodili smo se po parku in ob vsaki skupini rastlin poslušali razlago. Najdlje smo se zadržali v tropskem rastlinjaku.

Izjave udeležencev

V nadaljevanju objavljamo izjave udeležencev o programu ekskurzije in predlogih, kako še več sodelavcev pritegniti k podajanju inovativnih predlogov.

Boštjan Podhostnik, PE Ulitki

Strokovna ekskurzija je znova dokaz, da Slovenija kljub svoji majhnosti skriva različne bisere, od tehnologije do botanike, ki se jih da uspešno povezati v strokovnem ogledu. S podajanjem inovativnih predlogov, iskanjem rešitev in sodelovanjem nam je vsem lažje. Vzdušje je boljše, pa še nagrajeni smo. Ogledi drugih podjetij, ki se soočajo s podobnimi izzivi kot naše, so dobra popotnica za nove inovativne ideje.

Anton Peršuh, PE Aluminij

Obiski uspešnih podjetij so dobra priložnost za spoznavanje, kako se iz-

živov inovativnosti lotevajo drugi. Inovativni predlogi pomenijo prihranek časa in denarja. Spoznali smo, da imajo v TPV podoben sistem kot pri nas. Svoje sodelavce tudi na podlagi izkušenj s strokovnih ekskurzij spodbujam k sodelovanju.

Stanislav Pulko, Talum Servis in inženiring

Program strokovne ekskurzije je bil dober, name pa je še poseben vtis naredila inovativna rešitev avtomatsko vodenega vozila AGV. Verjamem, da bi AGV-je lahko uporabili tudi v nekaterih delih naše proizvodnje. V drugem delu ekskurzije je bil najbolj zanimiv tropski vrt, v katerem smo zaključili obisk Botaničnega vrta. Verjamem, da imamo vsi sodelavci pri svojem delu številne priložnosti za podajanje novih inovativnih rešitev.

Janez Toplak, PE Rondelice

V TPV so nam pripravili odlično predstavitev svojega dela. Posebej dobro se mi zdi preglednost sistema inoviranja. Inovativni predlog lahko ves čas spremljaš in vidiš, kaj se z njim dogaja. To je dobro, saj lahko ob spremenjenih okoliščinah določen predlog, ki ni aktualen ta trenutek, postane še kako aktualen v nekem drugem času.

Valerija Drevenšek, PE Ulitki

Največji vtis je name naredila robotizacija v tovarni, predvsem hitrost robotov. Proizvodnja je čista, čuti se bilo dobre odnose med sodelavci. Za drugi del strokovne ekskurzije bi si morda želela bolj adrenalinsko doživetje. Svojim sodelavcem pa predlagam, da pri podajanju inovativnih predlogov naj ne bodo »skrite miške«, temveč naj svoje predloge jasno povedo. ■

SISTEMI UPRAVLJANJA

Omejitve prisotnosti svinca v aluminiju

DR. MARKO HOMŠAK

Za svinec (lat. plumbum, Pb), ki spada med težke kovine, veljajo v evropski in slovenski zakonodaji številne omejitve. Ne glede na to, ali se svinec pojavlja kot nečistoča ali ga legiramo za določene specialne zlitine, velja za ta element pet omejitev, ki so navedene v različnih področnih zakonodajah.

Najprej velja omejitev prisotnosti svinca kot nevarne snovi v električni elektronski industriji, kot jo predpisuje direktiva 2011/65/EU, in sicer na maksimalno 0,1 odstotka. Pri nekaterih izjemah se lahko svinec kot legirni element pojavi v največ 0,4 odstotka, vendar nameravajo Direktivo EU 2018/740 decembra 2019 spremeniti.

Nadalje velja omejitev prisotnosti svinca v izrabljenih vozilih (Direktiva 2000/53/ES), pri čemer je svinec v nekaterih zlitinah lahko prisoten v največ 0,4 odstotka. Tudi ta direktiva bo revidirana, in sicer junija 2019 in nato še junija 2022, odvisno od specifičnosti izdelkov.

Tretji sklop zakonodaje, ki se nanaša na prisotnost svinca, je Uredba (ES št. 1272/2008) o razvrščanju, označevanju in pakiranju in temelji na globalno usklajenem sistemu Organizacije združenih narodov. Njen namen je zagotoviti visoko raven varovanja zdravja in okolja ter prosti pretok snovi, zmesi in izdelkov. Izdelek z več kot 0,3 odstotka vsebnosti svinca bo treba označiti kot strupen za razmnoževanje (kat. 1A).

Četrti sklop zakonodaje je uredba REACH (ang. registration, evaluation, authorisation and restriction of chemicals, slov. registracija, evalvacija in avtorizacija kemikalij), pri čemer se je svinec pojavil na seznamu snovi, ki vzbujajo zelo veliko zaskrbljenost. Če je vsebnost svinca več kot 0,1 odstotka, je potrebna komunikacija v nabavni verigi, notifikacija pri več kot 0,1 odstotka in več od 1 tone na leto oddaje na trg. Za vsebnosti svinca pri koncentracijah, večjih od 0,3 odstotka, pa bo po vsej verjetnosti potrebna avtorizacija pri Evropski agenciji za kemikalije v Helsinkih (ECHA), vendar o tem na evropski ravni poteka še diskusija.

Kot zadnji sklop zakonodaje, v kateri se pojavlja svinec z omejitvijo, je embalaža in odpadna embalaža (direktiva 94/62/EU), pri čemer vsota svinca v družbi s kadmijem, živim srebrom in šestvalentnim kromom ne sme presegati 0,01 odstotka.

Na Talumov proizvodni program imajo omejitve prisotnosti svinca neposreden in posreden vpliv. Revidirati bo treba tudi nekatere standardne sestave, v katerih so trenutno še dovoljene višje koncentracije svinca. Vsebnost svinca v odlitih šaržah spremljamo in je pod nadzorom. Dober nadzor nad recikliranim aluminijem v kombinaciji s primarnim nam omogoča zagotavljanje ustrezno sestavo ne glede na vse postavljene omejitve tudi v prihodnje. ■

Tehniško posvetovanje vzdrževalcev Slovenije

NATAŠA VODUŠEK FRAS

FOTO: MAG. VLASTA STOJAK, VIKTOR JEMEC

Glavni temi letošnjega Tehniškega posvetovanja vzdrževalcev Slovenije, ki je na Otočcu potekalo 18. in 19. oktobra, sta bili varno delo pri vzdrževanju ter vitka proizvodnja in vzdrževanje. Med aktivnimi udeleženci posvetovanja smo bili tudi letos sodelavci skupine Talum.

Okroglo mizo Varo delo pri vzdrževanju je vodil **mag. Mihael Hameršak**, direktor družbe Talum Servis in inženiring. Zaključki okrogle mize, na kateri so sodelovali odgovorni za vzdrževanje v podjetjih in predstavniki pristojnih državnih institucij, so, da so razmere na področju varnosti pri vzdrževalnih delih v Sloveniji relativno dobre, iz leta v leto je opazen trend izboljšanja. Glede poškodb pri delu se opaža večje tveganje za nastanek poškodb pri vzdrževalcih na začetku in proti koncu delovne kariere. Uvedeni standardi (OHSAS, IATF) ugodno vplivajo na raven varnosti pri vzdrževalnih delih v podjetjih. Ključno za obvladovanje varnosti pri delu je izobraževanje tako s področja varnosti pri delu kakor tudi s samega strokovnega področja. Ob tem je nujno, da imajo vzdrževalci na razpolago sodobno in redno pregledano delovno opremo in da dosledno uporabljajo predpisana osebna zaščitna sredstva. Drugi dan posvetovanja je bila osrednja pozornost namenjena predstavitvi zmagovalnih nalog natečaja za izbor najboljše diplomske naloge, najboljšega projekta, najboljše inovacije in najboljšega praktičnega izobraževanja s področja vzdrževanja za leto 2018. V kategoriji projekti je bil za najboljšega izbran projekt Meritev nivoja taline na vozilu za transport tekočega aluminija študenta Višje šole Ptuj **Domna Zelenka**, ki je v Talumu opravljal prakso. Mentor pri nalogi je bil naš sodelavec **Robert Štrafela** iz PE Aluminij. Domen Zelenko je na Otočcu v sliki in besedi predstavil izboljšavo, ki je že uvedena v našo proizvodnjo. Čestitamo študentu in mentorju! □

NAPOVEDNIK DOGODKOV IN OBISKOV

Ne zamudite

December 2018

- 2. 12. Koncert ob 70. obletnici Moškega pevskega zbora
- 7. 12. Srečanje s sodelavci, ki so se upokojili v letu 2018
- 17. 12. Božičkovanje za otroke naših zaposlenih
- 23. 12. Koncert ob 70. obletnici Pihalnega orkestra Talum

DECEMBER

Pon	Tor	Sre	Čet	Pet	Sob	Ned
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Projekt KOC MAT je zaključen

MATEJA HERGULA KNEŽEVIĆ

FOTO: NATAŠA VODUŠEK FRAS

V skupini Talum smo bili vključeni v Kompetenčni center za razvoj materialov kot končnih produktov (KOC MAT). Projekt je trajal od 1. junija do 31. oktobra 2018, sofinancirala pa sta ga Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

Usposabljanja kot strateško orodje

Kompetenčni centri pomenijo pomembno investicijo in spodbudo delodajalcem, da usposabljanja uporabijo kot strateško orodje. V KOC MAT je sodelovalo 20 podjetij, od tega 18 panožnih podjetij, vsa s področja metalurgije in kovinskopredelovalne industrije.

Povezovanje

Partnerska podjetja ugotavljajo, da so za nadaljnji razvoj slovenske metalurgije nujne povezave v poslovne skupine, mreže, verige in grozde, saj je strateško povezovanje, mreženje podjetij in ustvarjanje baze izjemno pomembno pri ustvarjanju dodane vrednosti in konkurenčne prednosti na trgu.

Temeljne kompetence ključnih profilov zaposlenih

Namen projekta KOC MAT je bil opredeliti temeljne kompetence ključnih profilov zaposlenih v podjetjih v partnerstvu in jih razviti v smeri, da bodo zaposleni uspešno obvladovali razvoj naprednih kovinskih materialov za zahtevne aplikacije. Z vzpostavitvijo kompetenčnega centra so bili na novo zasnovani kompetenčni profili ključnih poklicev v metalurgiji ter izvedena usposabljanja zaposlenih za doseganje večje uspešnosti in učinkovitosti pri delu in prispevka k razvoju podjetja.

Glavna aktivnost, ki je bila na voljo vključenim podjetjem, je bila torej

izvedba usposabljanj za zaposlene in obiski podjetij, s tem pa deljenje znanja in izmenjava praks med sodelujočimi podjetji.

Ogled Taluma

Naši zaposleni so obiskali zaposlene v podjetju Impol (7 udeležencev), Skupini SIJ (5 udeležencev) in Štore Steel (3 udeleženci). Proizvodnjo v Talumu so si 24. oktobra ogledali predstavniki podjetij Skupine Impol, podjetij Alumero, Alumat, Swatycomet (oziroma od oktobra Weiler Abrasives) in Skupine SIJ. Ogledali so si proizvodnjo v poslovnih enotah Aluminij, Livarna, Rondelice in Ulitki.

Usposabljanja

V okviru KOC MAT so potekala tudi usposabljanja Poslovna simulacija in uspešnost sodelavcev (12 udeležencev), Od dobrega do izjemnega vodje v proizvodnji (17 udeležencev) in usposabljanje Siemens Simatic TIA Portal 1 in 2 (3 udeleženci).

Izvedeno je bilo tudi interno usposabljanje v PE Ulitki, v katero je bilo vključenih 61 udeležencev iz PE Ulitki, Servisa in inženiringa in Izparilnikov. Predstavljenih je bilo več področij, pomembnih za poznavanje celotnega procesa (metalurgija je kuhinja, vitka proizvodnja in kakovost v proizvodnji ulitkov, razvoj procesa novega proizvoda).

Poslovne igre kot oblika učenja

LILIJANA DITRIH

FOTO: LILIJANA DITRIH

Ko slišimo besedo igra, najprej pomislimo na otroke pri igri. Igramo pa se radi tudi odrasli, tudi učimo se lahko z igro. Igre so lahko namenjene zabavi, utrjevanju timskega duha, tekmovanju. Med takšne spadajo zadnja leta zelo popularne sobe za pobeg, timbilingi v naravi, z znanimi športniki, adrenalinski izzivi, lov po mestu in še in še.

Kaj je poslovna igra

Obstajajo tudi tako imenovane poslovne igre, študije primerov, pri katerih na podlagi določene zamisli, scenarija rešujemo zapletene poslovne probleme, pa naj gre za strateško razmišljanje, delovanje v krizni situaciji, novo kulturo organizacije, nove razvojne usmeritve itd.

Namen iger

Igre so lahko namenjene na primer: razvoju strateškega razmišljanja, komunikaciji v skupini, delu pod pritiskom (pomanjkanje časa, virov, informacij ipd.), spreminjanju vzorcev, spoznavanju poslovnih modelov. S pomočjo študije primera rešujemo zapletene probleme. Rešitve, ki jih izberemo, so lahko pravilne, lahko pa tudi takšne, ki bi v realni situaciji pripeljale do propada podjetja.

Vodenje igre je zahtevno

Vodenje takšne igre, moderiranje, je izredno zahtevno, saj nikoli ne moremo vnaprej predvideti, kako se bo igra razvijala, kako bodo udeleženci sodelovali. V igri poleg moderatorja velikokrat sodelujejo tudi opazovalci, ki pozorno spremljajo, kako se skupine organizirajo, kako si porazdelijo vloge, kako se odločajo. Po končani igri vedno sledi podrobna analiza, ki jo usmerja moderator, svoja opažanja pa podajo tudi opazovalci.

»Case study competition«

Naše podjetje vsako leto pošlje ekipo mlajših sodelavcev različnih poklicev, iz različnih delovnih okolij na Case study competition, ki ga izvaja IEDC – Poslovna šola Bled. Dosedanji udeleženci so se vedno vrnili navdušeni nad novo izkušnjo, znanji, ki so jih pridobili. Poslovne igre uporablja pri svojem delu tudi poslovni odbor. Nazadnje smo s pomočjo igre Digital shift opredeljevali strateške usmeritve na področju dela z zaposlenimi.

Hangar

Zadnja ekipa naših sodelavcev je v sklopu izobraževanja igrala angleško licenčno igro Hangar. Vsi udeleženci v štirih skupinah so bili zelo zavzeti, željni doseči dober rezultat. Analiza igre je pokazala, da sta dve ekipi delali izrazito sistematično, strukturirano, dve ekipi pa sta veliko več improvizirali. Pojavili sta se dve šibki točki – premalo predpriprav in slabo upravljanje časa. Kljub temu so vse ekipe nalogo uspešno končale.

Raziskave so pokazale, da resne poslovne igre pripomorejo k večji učinkovitosti učenja. ▣

Tržno in razvojno naravnano podjetje

NATAŠA VODUŠEK FRAS, LILIJANA DITRIH
FOTO: STANKO KOZEL

Pogovor z **Markom Drobničem**,
predsednikom uprave Taluma

Praznični november je v skupini Talum priložnost za pregled dosežkov minulega leta. Letošnje je »posebno« tudi zato, ker se zaključuje obdobje strategije 2015–2018, zaznamovale pa so ga tudi izjemno turbulentne razmere v alumijski panogi. Kako uresničevanje iztekajoče se strategije ocenjuje predsednik uprave Marko Drobnič in kako se bomo v prihodnjem srednjeročnem obdobju po njegovih napovedih soočali z izzivi trga, vam predstavljamo v tokratnem pogovoru. Predsednik uprave Taluma je prepričan, da je edina prava pot soočanje z izzivi, ki jih prinašajo trenutne razmere in okoliščine v panogi, usmerjenost v razvoj in h kupcu. Predvsem pa bomo morali biti hitri, prilagodljivi, neokorni, produktivni in spremembe dojemati kot gonilo razvoja.

Končuje se obdobje strategije 2015–2018 – »donosnost z inovativnostjo«. Katere cilje, ki smo si jih zastavili, smo uresničili?

Naj ob tej priložnosti spomnim na ključne strateške usmeritve, ki smo si jih zastavili, čeprav verjamem, da jih vsi vsaj v obrisih poznamo: usmerili smo se v povečevanje donosnosti naših programov na osnovi primarnega in sekundarnega aluminija ter optimizacijo prodajnega portfelja livarniških proizvodov, v razvoj inovativnih izdelkov in storitev, kjer že dosegamo visoko dodano vrednost (rondelice, ulitki, uparjalniki) in v optimizacijo poslovnih procesov. Na prvih dveh področjih smo aktivnosti uspešno izpeljali, kar se kaže v izboljševanju poslovnega izida, na tretjem področju pa moramo narediti še veliko. Rezerve vidim predvsem v pripravljenosti nas samih za spreminjanje in optimizacijo. Naša vizija je bila, da konec leta 2018 ostanemo v ozkem krogu najučinkovitejših proizvajalcev primarnega aluminija – to drži. Da smo na področju rondelic uvrščeni med največje in tehnološko najbolj napredne proizvajalce na svetu – to drži, saj smo največji proizvajalec. Da rastemo na segmentu ulitkov, kjer smo uspešno usvojili visokotlačno litje, in da lahko kupcem ponudimo vse tri tehnologije litja na enem mestu z vso potrebno razvojno podporo – tudi to drži. Gradimo tudi na lastnem razvoju in proizvodnji tehnološke opreme. To precej uspešno delamo za lastne potrebe na področju avtomatizacije, robotizacije in industrializacije procesov in smo vse bolj prepoznavni tudi navzven. Zastavili smo si cilj, da vzpostavimo lastni raziskovalno-inovacijski center, ki ga sicer fizično še nismo, vendar v sodelovanju z zunanjimi partnerji in v povezavi z zunanjimi institucijami razvijamo nove materiale, proizvode in tehnološke rešitve. Razvoj in inovativnost ostajata temelj naše strategije! Poleg vsega navedenega smo, kot smo si zastavili pred tremi leti, ustvarili več kot 300 milijonov evrov prihodkov (letos jih bo približno 360 milijonov evrov) in se povzpeli na osmo mesto največjih slovenskih izvoznikov. V letu 2017 smo želeno dodano vrednost na zaposlenega precej presegle, letos pa se bomo zaradi razmer na trgu približali načrtovanim 40.000 evrom. Povečali smo donosnost programov. Če torej izhajam iz pregleda zapisanih ciljev in njihove realizacije, moram zaključiti, da smo uspešno udeležali strategijo.

Uspešno smo udeležali tudi strateške projekte, ki smo si jih zastavili. Pri razvoju procesa predelave in proizvodov na osnovi primarnega in odpadnega aluminija smo veliko delali pri diferenciaciji obstoječih prodajnih programov. Tako na področju drogov, kjer smo zagnali novo homogenizacijsko peč in začeli z razvojem in proizvodnjo drogov s specifičnimi lastnostmi, kot tudi na področju livarskih zlitin, kjer smo glede na razpoložljivost odpadnega aluminija in možnosti, ki smo jih

imeli na prodajni strani, optimizirali področje proizvodnje in prodaje livarskih zlitin. Rezultat teh prizadevanj je optimizacija proizvodnje in prodaje v smeri tistih zlitin, pri katerih smo dobičkonosni, in opustitev tistih, kjer dobičkonosnosti ni. Uspelo nam je povečati obseg proizvodnje rondelic do ravni skoraj 40.000 ton letno, uresničili smo strateški projekt vzpostavitve visokotlačnega litja. Uspešno smo izvedli zelo pomemben projekt optimizacije in nadgradnje ključne energetske infrastrukture.

Kot sem že povedal, pa imamo rezerve še na področju racionalizacije poslovnih procesov. Zato smo to področje vključili tudi v prihodnjo strategijo in ga nadgradili z digitalizacijo, da bi lahko učinkoviteje optimizirali naše procese.

Pred nami je zasnova strategije po letu 2018. Kakšne so naše temeljne strateške usmeritve za naslednja tri leta? Na čem bo poudarek?

Strategija je pripravljena. Ključno pri pripravi nove strategije je bilo, da smo tokrat v pripravo vključili večje število sodelavcev in naredili tudi parcialne strategije po posameznih programih. Tako bo poenotenje s strategijo ter s strateškimi cilji in aktivnostmi, ki nam bodo omogočili njihovo realizacijo, večje. Ključna strateška usmeritev je nadaljnje višanje dodane vrednosti na ravni celotne skupine.

Poudarki in aktivnosti bodo na trajnostnem razvoju, pa tudi na prenovi in optimizaciji poslovnih procesov in na digitalizaciji. Velik potencial vidim na področju razvoja z inoviranjem, in to na področju materialov, izdelkov in tehnologij. Ena ključnih prioritet je tudi razvoj zaposlenih za obvladovanje sprememb, kar nam narekuje zunanje okolje, ki je izjemno dinamično in nepredvidljivo, zato se moramo za obstoj hitro prilagajati in spreminjati ter to ustrezno obvladovati.

Po obsegu prodaje bomo rasli na področju drogov, rondelic, ulitkov in – verjamem – tudi na področju uparjalnikov, ki jim s postopno predstavitev dajemo priložnost za neomejeno rast. Storitve servisa in inštituta bo treba v naslednjem obdobju v večini spet usmerjati na naše programe s ciljem, da skupaj s proizvodnjo dosežemo čim boljšo donosnost naših proizvodov na trgu. Za tri družbe skupine, ki niso neposredno povezane z aluminijem, pa ostajajo strateški cilji nespremenjeni: več kot polovica prodaje mora biti dosežena na zunanjem trgu, donos teh storitev na zunanjem trgu pa mora biti primerljiv dejavnostim, v katerih te družbe delujejo.

»Pot, po kateri stopamo, je edina prava pot, ker nam omogoča večjo neodvisnost od okoliščin v panogi, na katere ne moremo vplivati.«

Pot, po kateri stopamo, je edina prava pot, ker nam omogoča večjo neodvisnost od okoliščin v panogi, na katere ne moremo vplivati. Na to nas opozarja situacija v zadnjem času. Na rast cen surovin in na borzne indekse ne moremo vplivati, lahko se jim le prilagodimo. Edina pot za zmanjševanje tega vpliva je torej v smeri rasti dodane vrednosti. Če ne bomo delovali tako, se pojavi resno vprašanje o prihodnosti. Zato moramo po tej poti. Biti moramo odprti za spremembe, se prilagajati in zaupati v svoje odločitve.

Poslujemo pozitivno. Na kaotične razmere na surovinskem trgu smo se hitro odzvali. Kaj vse še lahko storimo, da bomo še bolj odporni na turbulence v aluminijški industriji?

Kaotične razmere v panogi niso posledica fizičnega trga, temveč drugih dejavnikov, na katere nimamo vpliva. To pomeni, da lahko le hitro odreagiramo, se hitro prilagodimo, spremenimo in posledice ublažimo, če že ne popolnoma odpravimo. Tokrat smo hitro odreagirali tam, kjer so bile razmere najbolj kritične – pri cenah surovin za proizvodnjo primarnega aluminija, predvsem glinice. Zmanjšali smo dobave in s tem tudi proizvodnjo v elektrolizi. Kaj še lahko naredimo? Dolgo že govorim, navajam, opozarjam na dejstvo, da bo proizvodnja aluminija v Evropi zaradi okoliščin in vplivnih dejavnikov relativno občutljiva. Mi sami lahko ta vpliv zmanjšamo le tako, da bomo povečevali dodano vrednost naših izdelkov. Zato naše strateške usmeritve že od leta 2012 ciljajo v tej smeri. Nujne so torej nadaljnje strukturne spremembe, po vrednostni verigi bližje končnemu proizvodu. Tako bomo manj občutljivi na surovinski del oziroma na dejavnike, ki vplivajo na proizvodnjo, ki je na začetnem delu vrednostne verige (cena surovin in energije, borzna cena aluminija). V preteklem obdobju smo uspešno zagotovili nadaljnjo predelavo polovice elektroliznega aluminija v izdelke z visoko dodano vrednostjo. Zdaj nas čaka večji izziv: kako to zagotoviti še za preostalo polovico elektroliznega aluminija? Koraki bodo zaradi omejitev na trgih in v zmogljivostih manjši, prilagajanje

ne bo enostavno, sploh če se bodo te turbulentne okoliščine nadaljevale.

In še odgovor na vprašanje, kako to narediti. Ključno bo, da se bomo ne samo pripravljali hitro prilagajati in spreminjati, temveč da bomo to tudi izvajali. Razmere, s katerimi se soočamo v zadnjih mesecih, so izjemno dinamične. Stvari se postavijo na glavo v mesecu dni ali še manj. V preteklosti so bili ti cikli bistveno drugačni, daljši. Zato se nismo navajeni spreminjati, ker se nam v preteklosti ni bilo treba. To, da še vedno razmišljamo, da smo 20 ali 30 let delali na neki način in da je bilo dobro, kaže na dejstvo, kako se otepamo sprememb. Če bomo razmišljali tako, nas jutri ne bo več. Na tak način razmišljanja moramo čim prej pozabiti.

Avtomatizacija, robotizacija in digitalizacija poslovnih procesov se pospešeno uvajajo. Ali je mogoče v prihodnje pričakovati tudi uvedbo kakšnih novih poslovnih modelov?

Nadaljujemo po poti avtomatizacije, robotizacije in digitalizacije. V poslovni model bomo še bolj izrazito vključevali načela trajnostnega razvoja na vseh treh ravneh (3P – people, planet, profit). Verjamem, da bomo z aktivnostmi, povezanimi s spreminjanjem poslovnega modela v model »razvojnega dobaviteljstva« in vedno večje usmerjenosti h končnemu kupcu, dosegali še boljše rezultate.

Na področju razvoja in raziskav beležimo vidne rezultate. Kako naprej? Ali razmišljamo mogoče o uporabi 3D tiskanja pri nas v Talumu?

Na področju razvoja in raziskav smo sami veliko naredili. Vključujemo se v različna partnerstva, tudi strateško razvojno inovacijsko partnerstvo na področju materialov, kjer igramo zelo vidno vlogo na nacionalni ravni. Vse to pomembno prispeva k aktivnostim, ki jih vodimo

»Biti moramo odprti za **spremembe**, se **prilagajati** in **zaupati** v svoje odločitve.«

na področju razvoja in raziskav. Usmerjeni smo v razvoj novih naprednih aluminijevih zlitin, ki zagotavljajo boljše mehanske lastnosti, k razvoju površinskih zaščit za aluminijaste ulitke, kot so hidrofobnosti in antikoroziivni premazi. Ne ukvarjamo se samo z razvojem aluminijevih zlitin. Aktivni smo tudi na področju jekel za delo v vročem – za izdelavo orodij za litje aluminija, kjer želimo izboljšati toplotne lastnosti, življenjsko dobo orodij in produktivnost. 3D tisk oziroma dodajalne tehnologije v Talumu uporabljamo že nekaj časa, predvsem v livarni ulitkov, kjer s 3D tiskom hitreje vizualiziramo ulitke z načrtov za izdelavo enkratnih form in jeder. Smernice avtomobilске industrije za izdelavo kompleksnejših aluminijastih ulitkov nas usmerjajo tudi v uporabo 3D tiska v orodjarstvu, v katerem bo ta način tiskanja postal stalnica za izdelavo hibridnih orodij za litje aluminija, izdelavo gravur in hladilnih/ogrevalnih kanalov v orodju. Vsekakor bomo tudi mi stopili na to pot razvoja.

Brez partnerstev ne gre, pa naj bodo razvojno-raziskovalna ali kakšne druge narave. Katera so trenutno najpomembnejša in katera še načrtujemo?

Ključna so razvojna partnerstva in partnerstva s kupci. Izjemno pomembna so tudi strateškoro razvojna inovacijska partnerstva s podjetji in institucijami znanja. Izkazuje pa se, da so prav partnerstva s kupci najpomembnejša. Takšna partnerstva nas privedejo do koristi tako za naše kupce kot za nas. V zadnjih letih so takšna partnerstva obrodila sadove, saj smo v redno proizvodnjo uvedli nove zlitine v rondelkah in livarni, naš pristop k razvojno-raziskovalnim aktivnostim pa je privabil nove kupce pri proizvodnji ulitkov. Naj se sliši še tolikokrat ponovljeno, a kupci so tisti, zaradi katerih smo tukaj!

Zelo pomembna so tudi partnerstva z raziskovalnimi institucijami. Na tem področju imamo vzpostavljene dobre odnose, v zadnjem času pa želimo privabiti k sodelovanju še več raziskovalnih institucij, predvsem

v smeri uporabnih raziskav in aplikativnega razvoja za gospodarstvo. S strategijo pametne specializacije Slovenije so se izoblikovala strateškoinovacijska partnerstva, v katera se vključujejo podjetja s skupnimi razvojno-raziskovalnimi usmeritvami, se povezujejo in izmenjujejo znanja. Talum je vključen v takšna partnerstva na področju razvoja materialov, krožnega gospodarstva, e-mobilnosti, pametnih tovarn. Pomemben je tudi skupni nastop podjetij s kovinskopredelovalnega področja za napovedovanje kadrov in kompetenc za prihodnost v Sloveniji. Kadri in kompetence nam bodo v prihodnje omogočali razvoj in rast na zgoraj omenjenih področjih in partnerstvih.

Na trgu dela je včasih veljalo, da delodajalec izbira delavce. Danes delavci, iskalci zaposlitve, izbirajo delodajalce. Katere so tiste stvari, ki Talum v očeh iskalca zaposlitve predstavljajo kot morebitnega zaželenega delodajalca?

V Talumu smo lahko ponosni, da svojim sodelavcem omogočamo stabilno in urejeno delovno okolje, v katerem se lahko strokovno in osebno razvijajo. Ob znanju je skrb za zdravje in dobro počutje sodelavcev ena pomembnejših usmeritev. Neprestano skrbimo za izboljševanje delovnih razmer in za preventivne aktivnosti na področju zdravega načina življenja. Omogočamo različna brezplačna cepljenja, na razpolago so počitniške kapacitete, številne aktivnosti pripravljamo tudi za otroke naših sodelavcev, plačujemo premijo kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja in še bi lahko našteval. Največjo težo pri ohranjanju zadovoljstva zaposlenih pa imajo medosebni odnosi. Za to si je vredno in treba prizadevati! Svoje napore bomo še morali usmerjati v spodbujanje odprtosti, sodelovanja, povezovanja, spoštovanja in zaupanja drug do drugega, vendar sem prepričan, da imamo v Talumu tudi na tem področju prednosti pred številnimi drugimi delodajalci. Ker imam kot predsednik Združenja za kovinske materiale in nekovine pri GZS vpogled v delovanje podjetij v panogi, pa vem tudi, kje smo pozicionirani kot skrben in odgovoren delodajalec ter kakšno raven in kakšen

» Naj se sliši že tolikokrat ponovljeno, a kupci so tisti, zaradi katerih smo tukaj!«

model plačne politike imamo glede na druga podjetja vzpostavljen.

Pri socialnem dialogu na ravni med upravo in sindikatom je v zadnjem letu večkrat prišlo do »iskrenja«, nepripravljenosti za pogovor, razumen dogovor o plačah. Kako nadaljevati dialog, da bo v korist tako delodajalca kot zaposlenih?

Če ima »iskrenje« osnovo v kritični in ne kriticistični in populistični analizi razmer, okoliščin in vplivnih dejavnikov na naše poslovanje, je koristno. In v takšnem primeru je dialog zaželen in nujen. Verjamem, da smo in da bomo v skupini Talum vedno pripravljeni na ta kritični dialog. Nenazadnje tudi vse aktivnosti, ki jih izvajamo na področju odnosa do sodelavcev, kažejo na to, kako v skupini delujemo.

Talumovci smo zavzeti, čutimo pripadnost, smo motivirani, inovativni. Kako bo uprava prispevala, delovala, da bomo takšni ostali še naprej in da bomo »skupaj zmogli še več«?

Še naprej moramo verjeti in razvijati te štiri lastnosti: zavzetost, pripadnost, motiviranost in inovativnost. To je recept za uspeh! Da bo naša pot še lažja, pa moramo živeti še kulturo povezovanja in sodelovanja med sabo. Vzpostaviti moramo kulturo razvojno-tržne miselnosti. Čim prej moramo ponotranjiti, da je možnost spreminjati se recept za razvoj in ne nepotrebná motnja v procesu. Trdno verjamem, da smo talumovke in talumovci tega sposobni! ■

»V Talumu smo lahko ponosni, da svojim sodelavcem omogočamo **stabilno** in **urejeno** delovno okolje, v katerem se lahko strokovno in osebno razvijajo. Ob **znanju** je **skrb za zdravje** in **dobro počutje** sodelavcev ena pomembnejših usmeritev.«

Izbral sem pravi poklic

Janko Majcen, Talum Inštitut

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: STANKO KOZEL

Poklic kemijskega tehnika sem izbral čisto slučajno. Sošolec se je vpisal v šolo v Rušah in tako sem se tudi sam odločil, da mu sledim. Danes vem, da sem izbral pravi poklic, saj svoje delo opravljam z veseljem. V času šolanja sem postal Talumov štipendist in v tovarni sem opravljal tudi obvezno počitniško prakso. Star sem bil petnajst let in tovarna je name naredila velik vtis. Zaradi njene velikosti sem čutil strahospoštovanje.

Leta 1981 sem prišel v tovarno kot pripravnik in začel opravljati delovne naloge v laboratoriju za preiskavo glinice. Sledilo je služenje vojaškega roka, nato pa redna zaposlitev v obratnem laboratoriju za preiskavo glinice. Kasneje so me premestili v laboratorij za mehanske preiskave v PE Rondelice, a sem bil zaradi zdravstvenih težav ponovno prestavljen v obratni laboratorij za preiskavo glinice. Ta laboratorij so čez čas zaprli in opravljati sem začel delovne naloge v laboratoriju družbe Talum Izparilniki. Pred dvanajstimi leti sem ponovno prišel v obratni laboratorij na lokacijo PE Rondelice in tu svoje delovne naloge opravljam še danes. V času službovanja sem spoznal veliko področij in si pridobil raznolika znanja in izkušnje.

Med delovnikom vstajam ob 5. uri zjutraj, moj delovni dan pa se začne že ob 6. uri. Zjutraj si najprej privoščim kavo, nato pa grem v obrat po vzorce rondelic, ki jih bom analiziral. Najprej analiziram vzorce rondelic, nato pa vzorce ulitkov. Te navadno dobim ob 7. uri. Za analizo uporabljam dva stroja. Na obeh delam istočasno in s tem pridobim čas. V laboratoriju družbe Talum Inštitut imam dva stroja za analizo trdote, stroj za analizo natezne trdnosti, mikrometer za merjenje ustreznosti debeline, pomično merilo ...

Analize potekajo po ustaljenem postopku in po večini so kosi ustrezni. Največ odstopanj se pojavlja pri analizi nateznotne trdote. Na dan v povprečju analiziram 130 vzorcev rondelic, za analizo ene rondelice pa potrebujem približno minuto in pol. Ne gre pa samo za analizo, saj je treba rondelice pred analizo sortirati, po analizi pa potekajo še administrativni postopki. Podatki o analizi se samodejno prenesejo v računalniški program LIMS družbe Talum Inštitut, nato pa v sistem, ki ga uporabljajo v PE Rondelice. Na podlagi podatkov se za vsak kos izpiše certifikat o njegovi ustreznosti.

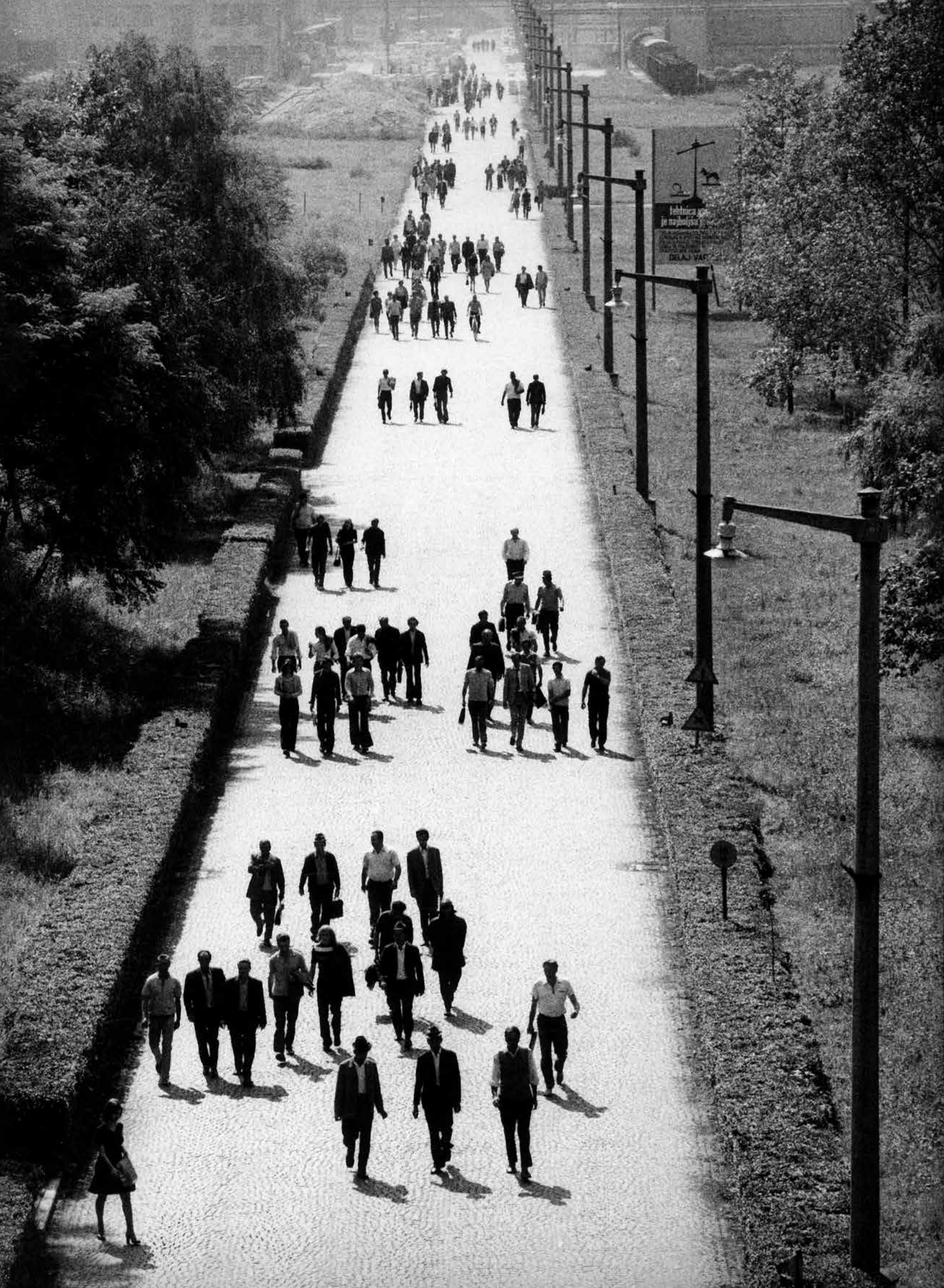
Našo usposobljenost in kakovost opravljenih meritev vsake toliko časa tudi preverijo. Preverjajo se tudi stroji, in to s pomočjo testnih ploščic, vsaki dve leti pa jih umerijo.

Moja pisarna je v PE Rondelice, organizacijsko pa spadam k družbi Talum Inštitut. Občasno opravljam tudi delovne naloge, povezane z analizo izparilnikov, predvsem v času dopusta ali druge odsotnosti sodelavca, ki je zaposlen v laboratoriju Taluma Inštituta na lokaciji družbe Talum Izparilniki.

Moj delovni dan se navadno konča ob 13. uri. Vse je odvisno od proizvodnje in s tem od števila vzorcev. Velikokrat pridem v službo tudi ob nedeljah, saj se čez vikend nabere toliko vzorcev, da bi v ponedeljek le s težavo analiziral vse.

Kljub temu da je naše delo videti zelo rutinsko in dolgočasno, je za nas kemike zanimivo in nas vedno znova s čim preseneti. □

Življenje in ustvarjalno delo Stojana Kerblerja

FOTO: STOJAN KERBLER

Tokratno reportažo posvečamo našemu nekdanjemu sodelavcu in vrhunskemu fotografu Stojanu Kerblerju, ki je skozi fotografski objektiv zapisoval zgodbe tudi o življenju in delu ljudi v tovarni. Zapis je povzet po brošuri, ki je nastala ob njegovem jubileju in ga je zapisala dr. Marjeta Ciglenečki.

Talumov štipendist

Življenje in ustvarjalno delo Stojana Kerblerja sta najtesneje povezana s tovarno aluminija v Kidričevem. Leta 1957 se je odpravil v Ljubljano študirat elektrotehniko, v naslednjih letih pa so ga v Tovarni glinice in aluminija Boris Kidrič, kakor se je takrat imenoval industrijski kompleks v Kidričevem, podprli s štipendijo. V Ljubljani je usvajal znanje, ki ga je kasneje potreboval pri delu energetika. Po končanem študiju se je Stojan Kerbler zaposlil v Tovarni glinice in aluminija.

Zanimanje za fotografijo

Fotografsko življenje je takrat potekalo v okviru klubov in tudi Kerbler se je takoj po prihodu v Ljubljano včlanil v fotoklub Študentsko naselje in kmalu zatem v novoustanovljeni Akademski kolegiji. Med člani je našel več sorodno mislečih, ki so iskali novih poti in skušali prelomiti s tradicijo piktorialistične fotografije. Po končanem študiju se je včlanil tudi v Foto-kino klub Maribor. Mariborski fotografski klub je imel v tistem obdobju odlično članstvo. Člani so se redno srečevali in debatirali o fotografijah, ki so jih prinašali na klubske večere.

Portreti s ptujskih ulic

Za prvo samostojno razstavo Portreti s ptujskih ulic, ki si jo je bilo leta 1971 mogoče ogledati v ptujskem muzejskem razstavišču v starem stolpu ob Dravi, je besedilo za katalog prispeval Kerblerjev klubski kolega Zmago Jeraj. Izpostavil je izbiro motivov in jih označil kot »nekonvencionalno portretno zbirko«.

Haložani

Haložani so Kerblerjeva najbolj znana in najbolj priljubljena serija, za katero je prejel največ nagrad. Koline, ki so v Haložah in na Dravskem polju nastajale vzporedno s Haložani, je zaradi posebnosti motivov fotografiral nekoliko drugače. Haložani so portreti, ki nas neposredno nagovarjajo, pri fotografiranju kolin pa se Kerbler ni mogel osredotočiti na posameznike, saj so bili ti zatopljeni v delo in so pogled odvrčali od fotoaparata. V osemdesetih letih se je življenje v Haložah tako zelo spremenilo, da je Kerbler polagoma opustil fotografske pohode med Haložane. To je bilo tudi obdobje, ko so se v javnosti začele pojavljati njegove tovarniške fotografije.

Tovarniška fotografija

V tovarni je fotografiral vse od leta 1965, ko se je zaposlil v Kidriče-

vem. Nadrejeni so prepoznali njegove fotografske sposobnosti in mu zaupali fotografiranje pomembnih dogodkov, da so z reprodukcijami opremljali tovarniško glasilo Aluminij. Kerbler, ki se nikoli ni videl v vlogi fotoreporterja, je zaupano nalogo prevzel na zanj značilen način, s poglobitvijo v okoliščine, ki fotografiranju niso bile najbolj naklonjene. V dolgih tovarniških halah, kjer je težko najti prostorske oporne točke, tako značilne za Kerblerjevo dokumentiranje haloške pokrajine, je problem ozadja reševal z izkoriščanjem zadimljenega ozračja, ki pogledu na določeni razdalji zapre pot, sicer pa prostor določajo vzdolž peči razporejeni delavci, ki jih včasih povezujejo tudi linije različnih cevi, in snopi svetlobe, ki v hale vpadajo skozi stranska okna. Kerblerjevih tovarniških fotografij ni mogoče povezati v vsebinsko in formalno enovito skupino, saj dolgoletno fotografiranje v okolju tovarne odraža vse Kerblerjeve premene v slogu in tudi v tehnologiji postopkov. Tovarniške fotografije so izjemen dokument o zgodovini tovarne v drugi polovici 20. stoletja, hkrati pa je med veliko količino posnetkov najti številne, ki jih smemo opredeliti kot ključne v Kerblerjevem opusu nasploh. Kljub temu se je Kerblerjeva tovarniška fotografija razmeroma pozno pojavila na razstavah in v objavah. Prvo in doslej edino samostojno razstavo tovarniške fotografije so organizirali v Galeriji FO.VI v Strnišču šele leta 2012.

Srečanje

Edina fotografija (tudi prva njegova v Talumu), ki jo je Kerbler sam večkrat poslal na razstave, je Srečanje (1965). Na njej sta v skoraj nedoločljivem okolju zamegljene tovarniške hale upodobljena delavca, ki sta med pogovorom prekrizala metlo in lopato. Gre za eno zgodnejših Kerblerjevih tovarniških kompozicij, ki ga formalno povezuje s starejšo slovensko fotografsko tradicijo. Posebno mesto med Kerblerjevimi tovarniškimi fotografijami ima kompozicija Srečanja (1974), ki jo je posnel skozi okno svoje pisarne v upravni stavbi tovarne.

V ospredju so ljudje

V tovarni je nastalo tudi veliko število individualnih portretov, ki bi jih smeli primerjati s fotografijami iz serije Haložani. Nekateri so nastali še v šestdesetih letih, ko Kerbler še ni uporabljal širokokotnega objektiv. Podobe sporočajo, da so bili Kerblerjevi sodelavci ponosni na svojo službo in da so čutili pripadnost tovarni. Večina jih je izhajala iz neposredne okolice Kidričevega in mnogi so na delo prihajali iz bližnjih Halož. Haloško okolje prastarih tradicij so vsak dan sproti menjavali za hrup industrijskih naprav. Velika tovarna je na območje ob vnožju

Haloz vnesla življenje modernega ritma in možnost zaslužka. Tovarna in prostor, na katerem je zgrajena, imata pestro preteklost, ki ni bila vedno prijazna, prav nasprotno, zgodovino Strnišča in Kidričevega polnijo tudi srhljive zgodbe. Tovarniški kompleks je neločljiva sestavina tukajšnje stvarnosti, ki so ga zaposleni posvojili kot neodtujljiv del svojega življenja.

Upokojitev

Stojan Kerbler se je upokojil leta 2000, a je s fotoaparatom še nekaj časa zahajal v tovarno. Leta 2002 je celo organiziral fotografsko kolonijo, na katero je povabil več uglednih ustvarjalcev, ki so motive iskali tudi na območju tovarne. Kerblerjeve tovarniške fotografije so se po letu 2000 precej spremenile, kakor so se spremenili tudi proizvodni procesi. V novejših posnetkih se je začel osredotočati na arhitekturo, v kateri pa še vedno razbiramo Kerblerjevo navezanost na tovarno. Hkrati so bile Kerblerjeve nove tovarniške fotografije formalna iztočnica za naslednjo serijo, to pa so bila Dvorišča, posneta v starem ptujskem mestu. Prvo razstavo Dvorišč je mojster pripravil ob svoji sedemdesetletnici, motiviko pa je v naslednjem obdobju nadgrajeval s serijama Prostori in Minljivost. ■

Stojan Kerbler se v zgodovino fotografije zapisuje kot velik humanist z izjemnim občutkom za doje-manje človeških značajev in z veliko naklonjenostjo do ljudi iz obrobnih Halo-z. Z enako pozornostjo in tenkočutnostjo je foto-grafiral v okolju tovarne aluminija. Stojan Kerbler s ponosom poudarja, da je delo energetika v to-varni aluminija opravljal z vso odgovornostjo in da so nadrejeni vedno pod-pirali njegove umetniške projekte. V takšnih okoliščinah so nastale fotografske zgodbe o Haložanih in fotografska kronika o tovarni ob vznožju Halo-z, s kakršnimi se ne morejo pohvaliti nikjer drugje.

Ob 64. tovarniškem prazniku in 80. jubileju Stojana Kerblerja
vas v sredo, 21. novembra 2018, ob 13. uri
vabimo v avlo upravne stavbe na odprtje fotografske razstave Ljudje.

T A L U M
Lahkota prihodnosti

Razstava ob osemdesetletnici

Tovarna Talum se svojemu nekdanjemu sodelavcu ob njegovi osemdesetletnici poklanja z razstavo Ljudje v avli upravne stavbe. V tem prostoru bodo izpostavljene fotografije, ustvarjene v okolju tovarne, iz serij Portreti s ptujskih ulic in Haložani ter izbrane kompozicije. Pri izbiranju fotografij za razstavo so bili izhodišče ljudje, Haložani in tovarniški delavci. Opozoriti smemo, da so v tovarni izdali dve mapi Kerblerjevih izvirnih fotografij. V prvi z naslovom Srečanja (1993) je izbor petnajstih tovarniških fotografij, v drugi so (spet s petnajstimi primerki) predstavljeni Haložani (1994). Prav tako je Kerblerjeva fotografija bogato zastopana v Talumovi likovni zbirki, ki nastaja že od leta 1991 v želji, zbrati vredna dela sodobne umetnosti s poudarkom na slovenskih avtorjih visokega modernizma. Razstava Ljudje bo na ogled do 31. januarja 2019.

Časopisne iskrice

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ARHIV DRUŽBE TALUM

Ob jubilejih radi delamo načrte za prihodnost, ozremo pa se tudi na prehojeno poslovno pot in se vprašamo, kakšne nove izkušnje so nam prinesli pretekli izzivi. Kaj se iz tega lahko naučimo? Kaj je dobro ohraniti in kaj spremeniti? Za obračun s preteklim je dovolj že to, da pobrskamo po starih časopisih in osvežimo spomin na pretekle dogodke.

Ob jubileju smo to storili tudi v uredništvu časopisa Aluminij, saj smo izpisali nekaj časopisnih iskric, ki ponujajo vpogled v pretekla dogajanja naše tovarne. Ker žal ne moremo objaviti vseh iskric, ki smo jih nanizali v 64 letih našega delovanja, smo se omejili le na novembrske številke časopisa, ki so izšle v letih 1968, 1988, 1998 in 2008.

November 1968

Delo mladih moramo vrednotiti

»Razveseljivo veliko število mladih ljudi v proizvodnji in razvoju lahko podjetju veliko več koristi, kot pa od njih sedaj pričakujemo ...«

»Z uokvirjanjem mladega proizvajalca v toge in preživele proizvodne odnose smo razvrednotili njegovo delo, saj mu ne omogočamo ustvarjati in odgovarjati za svoje delo tako, kot bi bilo to koristno kolektivu in širši družbi ...«

»Predvsem mladega strokovnjaka moramo ustrezno zaposliti, ne pa mu dati le delovno mesto ...«

celotnega kolektiva, kraja in širše družbene skupnosti s podporo delavcev in vodstva TGA Kidričevo ...«

Stojan Kerbler: Lepoto in likovno govorico je mogoče najti tudi v tovarni

»Do ljudi imam človeški odnos. Že na začetku sem se odločil, da ne bom slikal pijancev in bolnikov. Če pa še danes kdo reče, da slikam revščino, ta s svojimi čustvi ni na čistem, ne dojame te človečnosti ...«

November 1998

Mi in dogodki

»Zanimivo je. Da smo postali zelo mlada družba, saj imamo letos le enega sodelavca, ki je dobil listino za 30 let prizadevnega in uspešnega dela v Talumu, 47 sodelavcev je listino dobilo za 20 let dela v Talumu, 10 let delovne dobe v Talumu pa je dopolnilo 93 sodelavcev ...«

»V Talumu se nenehno izobražujemo. Trenutno zelo resno potekajo tečaji angleškega jezika v prvi, drugi in tretji stopnji ter tečaj poslovne angleščine in konverzijski tečaj italijanskega jezika. Novost je učenje angleščine s pomočjo računalnika in zgoščenk ...«

Letos podeljenih pet zlatih metuljev

Letos podeljenih pet zlatih metuljev

November 2008

Osnovne ukrepe smo začeli izvajati

»Nastajajoča kriza bo ta uspeh morda zameglila, vendar bodo mnogi, posebej direktorji podjetij, znali iz tega potegniti nauk ...«

November 1988

Na svetovnem trgu ostajajo najboljši

»Tudi mi se moramo obdržati na površju. Pogoji je kvaliteta izdelkov. Prav zato ob letošnjem tovarniškem prazniku odpiramo novo livarno ...«

Nova elektroliza daje več, kot so pričakovali

»Meritve in različna testiranja so pokazala, da je nova elektroliza TGA upravičeno uvrščena med najboljše elektrolize v svetu, združene v Klub Pechiney 180 ...«

Dosežki v MPPAI

»Nova elektroliza v Tovarni glinice in aluminija v Kidričevem dosega odlične proizvodne rezultate ...«

40 let godbe TGA

»Graditelji velikega giganta na Dravskem polju, kakor smo takrat govorili in pisali o graditvi tovarne aluminija v takratnem Strnišču, so leta 1948 ustanovili svojo godbo na pihala ... V tem času, ko praznujemo za ta kraj spoštljivo obletnico, bo naša godba še naprej delovala za potrebe

Odgovor na krizo

»Verjamem, da bomo s hitrim in doslednim izvajanjem sprememb, kot odgovor na zaostrene pogoje poslovanja, tudi to kritično obdobje uspešno prebrodili ...«

Komunikacija in medosebni odnosi **z roko v roki**

MATEJA HERGULA KNEŽEVIĆ

VIR: PORTAL NAPREJ.EU

FOTO: PIXABAY

Medosebni odnosi na delovnem mestu so neizogiben del našega delovnega življenja. Ne glede na to, na katerem delovnem mestu delamo, vsak dan prihajamo v stik z drugimi. Velikokrat tudi nimamo vpliva na to, s kom bomo pri delu sodelovali in s kom vse bomo komunicirali. Čeprav imamo na delovnem mestu različne vrste odnosov in so sogovorniki različni, je pomembno, da se z vsako osebo dejansko »pogovarjamo«.

Umetnost komuniciranja

O tem, kako komunicirati, pišejo knjige. Nekateri pravijo, da je to umetnost, drugi rečejo, da je znanost. Dejstvo je, da se kakovostnega komuniciranja, ali po domače dobrega pogovarjanja, lahko tudi naučimo. To pomeni, da v komunikaciji spoštujemo neke splošne smernice, ki obstajajo in pripomorejo k boljši komunikaciji. Kakovostna komunikacija je namreč ključnega pomena za oblikovanje dobrih medosebnih odnosov.

Splošne smernice za izboljšanje medosebnih odnosov z boljšim komuniciranjem

1. Razjasnimo nesporazume

Kadar osebe ne razumemo, povprašamo za dodatno pojasnilo ali pa preverimo, ali smo pravilno razumeli, in to tako, da povedano ponovimo in vprašamo, ali smo pravilno razumeli. Bolje je, da vprašamo, kot da delamo svoje zaključke, ki so velikokrat lahko napačni.

2. Uskladimo besedno in nebesedno komuniciranje

Zelo veliko sporočamo tudi z izrazom in mimiko na obrazu, z očesnim stikom oziroma pogledom, držo telesa, kretnjami, tonom govora ... Pomislite, kako se počutite, če se z nekom pogovarjate o nečem pomembnem, ta oseba pa ob tem gleda v telefon ali računalnik. Imate občutek, da je res slišala, kar ste povedali?

3. Komunicirajmo, bodimo odzivni

Ne smemo pozabiti, da tudi z molkom nekaj sporočamo.

4. Sledimo temi pogovora in bodimo v trenutku z osebo

Poslušajmo, sledimo vsebini in skušajmo razbrati čustva osebe, kaj nam sporoča nebesedno in »med vrsticami«. Pomislite, kako se počutite, ko vas sogovornik, potem ko se že nekaj časa pogovarjate, vpraša nekaj, o čemer ste že vse povedali.

5. Pustimo osebi, da misel dokonča

Osebe skušamo ne prekinjati, saj s tem pokažemo spoštljiv odnos do nje.

Slabi odnosi povzročajo stres

Medosebni odnosi na delovnem mestu so nam pri delu lahko v oporo, lahko pa so tudi velik vir stresa. Raziskave so pokazale, da sta slaba komunikacija in nesodelovanje lahko pomemben dejavnik za nastanek težav v duševnem zdravju. Zato je pomembno, da se trudimo izboljšati lastne načine komuniciranja, s tem pa se trudimo tudi za izboljšanje odnosov do drugih. Pri tem je dobro imeti v mislih, na kaj lahko v odnosu s sodelavcem ali nadrejenim vplivamo. Vsak odnos ima svoje specifične, vendar je v komunikaciji pomembno začeti pri sebi, s spreminjanjem svojih načinov.

Tako lahko delujemo z zgledom in pomagamo sooblikovati boljšo kulturo komuniciranja in boljše medosebne odnose na delovnem mestu, to pa posledično pomeni tudi večje zadovoljstvo pri delu in boljšo učinkovitost. ■

Drzni si biti krvodajalec

MARJETKA LEDINEK
FOTO: STANKO KOZEL

Obvestilo sodelavkam in sodelavcem, zaposlenim v družbah skupine Talum, v Silkemu in Praliku

Krvodajalska akcija v novembru bo v torek, 27., in četrtek, 29. novembra 2018, med 7. in 11. uro na transfuzijskem oddelku ptujske bolnišnice oziroma vsak torek in četrtek v mesecu.

Vsem krvodajalcem, ki ste povabljeni k sodelovanju pri predstavitvi in objavi člankov in fotografij v časopisu Aluminij, sporočam, da lahko sodelovanje brez pojasnila odklonite. Vašo željo bomo spoštovali in upoštevali.

Zakaj sodelovati pri vsebinah?

S tem ko v časopisu Aluminij objavimo vaš članek in fotografijo, se vam želimo zahvaliti za vaš humanitarni prispevek ter z vašo pozitivno izkušnjo spodbuditi tudi druge sodelavce, da se pridružijo Aktivu krvodajalcev Talum in darujejo kri. Vsi skupaj smo lahko ponosni, da smo del pozitivne zgodbe.

Med nami živijo ljudje, ki s svojimi nesebičnimi dejanji pomagajo sočloveku in rešujejo življenja. Če o njih ne bi pisali, bi ostali anonimni. Težko je najti primerne besede, s katerimi bi se jim lahko dostojno zahvalili. Zanje lahko trdimo, da imajo plemenitost, humanost in darovanje v krvi.

Krvodajalci, zaposleni v družbi Silkem

Kot ste opazili, v časopisu in na plakatih že celo leto predstavljamo krvodajalce v posameznih delovnih okoljih. Začeli smo s predstavitvijo tistih, ki so zaposleni v družbi Vital, nadaljevali s krvodajalci, zaposlenimi v družbi Vargas-Al, v delovni enoti Promet, v oktobrski številki pa smo začeli predstavljati krvodajalce iz družbe Silkem. Tudi v tej družbi je namreč kar nekaj sodelavcev, ki redno darujejo kri.

Veseli smo, da se nam je v zadnjem času pridružilo tudi veliko mlajših sodelavcev, ki so se v Talumu zaposlili šele pred nedavnim.

Pohvalimo se lahko tudi z vitežom krvodajalstva. Ta častitljivi naslov pripada sodelavcu Vojku Šoharju. Aktiv krvodajalcev Talum mu želi obilo zdravja v želji, da bi še naprej obiskoval najbolj zdrav oddelek v bolnišnici. ■

Darovalci v oktobru

(številka ob imenu pove, kolikokrat je posameznik doslej že daroval kri):

Boris Tekmec	7
Boštjan Kelc	10
Matjaž Zajšek	9
Roman Munda	14
Andrej Svenšek	14
Matej Munda	44
Sandi Ivančič	7
Biserka Lubej	11
Robert Bezjak	44
Marko Vek	22
David Čuček	6
Uroš Mohorko	13
Sašo Hergula	6
Mirko Fruk	51
Mihael Kirbiš	17
Dušan Krajnc	81
Domen Terbuc	7
Franc Čagran	50
Daniel Lačen	13
Zoran Bilić	64
Tonček Cenar	90
Bojan Jelen	33
Denis Kolarič	6
Uroš Pernat	11
Dejan Klaneček	11

Branko Prevolshek	26
Jožef Lončarič	53
Ibrahim Ekić	46
Ivan Babšek	35
Franc Čuček	52
Aleksander Flajs	6
Tanja Galun	6

Novinci na krvodajalski akciji (do 5 odvzemov)

Jure Murko	3
Silvo Vinter	2

S pomenljivim naslovom Drzni si biti krvodajalec vabim sodelavce, ki oklevate in se še niste odločili stopiti med krvodajalce, da to storite. Morda se odločite še pred koncem leta in nekomu spremenite oziroma rešite življenje. S tem boste pozitivno spremenili tudi svoje življenje.

Opravičilo

Opravičujemo se sodelavcema Marjanu Križancu in Štefanu Nahbergerju. V oktobrski številki časopisa Aluminij se je namreč z nami poigral alu škrat in zamenjal imena pod fotografijami

Vid Ciglar

Matjaž Zajšek

Vojko Šohar

Boštjan Kelc

Srečko Horvat

Kako preživeti drugi del brez prvega?

GREGOR JURKO

FOTO: STOJAN KERBLER

Kolumna, ki je ni bilo ... Pretekli mesec smo namenoma izpustili kolumno. Morda je kateri skrben bralec to opazil, morda je kateri bolj površen bralec ta podatek izpustil. Kakor koli, ker se v naravi vse zgodi z namenom, tudi tukaj

Mesec november je tudi mesec, ko slavimo skupaj s tistimi, ki jih ni več.

Drugi del te zgodbe je torej zgodba o prvem delu. O prvem delu, ki ga tokrat zanalašč ni bilo samo

čarovnic, avtohtonem ameriškem prazniku, s katerim malo lažje počakamo na avtohtoni slovenski pust, in ne samo zato, da prebiramo Trubarjeve knjige in snujemo novo reformacijo kapitalističnega sistema, ki je vsak dan bolj trhel, bolj spremenljiv, bolj nestabilen. Prvi november je tudi dan, ko pometemo družinski marmor, populimo plevel na naši bodoči parceli in nesemo za nekaj milijonov evrov sveč, cvetja in ličnih ikeban na pokopališče, da pokažemo sebi in svetu, kako smo se nekoč imeli radi. Prepozno?

Otroci, zamižite, sem pa res »paše« ena livarska oziroma rudarska kletvica. *J.i ga*, to je pač krog življenja. Ljudje odhajajo, kanarčki poginejo, tudi listje odpade zato, da spomladi zraste novo, sveže, da zemlja zaduha. Ja, še je upanje, že Cankar je to znal tako lepo povedati. Vseeno pa je prav, da bi se ob vsem, kar smo zapisali, znali ustaviti in povedati prvemu delu, kar mu gre, ko je za to še priložnost, ko je prvi del še tu, med nami: Ej, v redu si, lepo so te postrigli, skrajni čas, da ti damo metulja, na, tu imaš višjo plačo, *ne rabiš spraševati* drugič, se bomo sami spomnili. Novo čelado, boljše brusilko? Ni problema! Pridi, *grema na malco*, sem kristalne kozarce prinesel, da ne *pijema* iz plastičnih lončkov. Ja kdaj si pa tako shujšal? Pa si res to sama spekla? Gremo na *špricer* po *šibtu*, na, potegni enega, kaj bi rad zdrav umrl? Na, tu imaš *jurja*, *ne rabiš vračati*, evo, pol jabolka ti dam, *grema* v Opla na pivo. Je že v redu, če si denarnico v avtu pozabil, boš pa drugič ti plačal. Bo že priložnost, še malo, pa bo vesel december.

Se vam zdijo te ideje metanje denarja skozi okno?

Sveče so precej dražje.

Malica, 1966

sledimo tej ideji, da je vse povezano in da vse v vesolju teče po božjem planu. Tudi v Kidričevem. Prvi del smo nalašč izpustili, da izluščimo bistvo v drugem delu zgodbe. Zakaj sploh gre? Ali je martinovo letos na Dravsko polje prišlo hitreje kot običajno?

Glede na to, da smo vstopili v najbolj meglen mesec v letu, v mesec, ko se veselimo tovarniškega praznika, ko se veselimo novih zlatih metuljev, jubilentov, nagrade za zvestobo in odlično poslovanje, dneva odprtih vrat, »plehmuzike« na glavnih vratih, železne tradicije (v našem primeru aluminijaste) in vsega drugega, kar spada zraven, si ne moremo kaj, da se ne bi spomnili tudi naših rajnih, sodelavcev, ki so šli na oni svet, v penzijo ali pa samo k drugemu delodajalcu.

zato, da opozorimo nanj, da ga ni. O delu, ki nam pade v oko in spomin šele, ko ga dejansko ni več. Na prvi del, na sodelavca, kanarčka, brata, sošolca, kolumno, bernskega planšarja, krstnega botra, sovaščana, partnerja smo navajeni, ko je tu, ko je del nas, morda nam gre občasno celo na živce s svojimi navadami. Vse se spremeni, ko prvi del pade, odide, se potegne »gor«, pade pod kombajn, gre *rakom živčgat*, gre po cigarete in se ne vrne več, gre delat v Linz in tam ostane, skoči čez plot, gre v penzijo, ga povozi vlak in ga preprosto ni več. No, šele takrat opazimo, da nam nekaj manjka, da prvega dela naše skupne zgodbe ni več. Kako torej živeti drugi del brez prvega?

Dobro je, da imamo prvi november. Ne samo za lizanje ran po noči

									TALVA	SLOVENSKA HUMORISTKA	KAR JE NASPROTNO OD RAZUMEVANJA	MODRA MISEL: VERGIL, ENEJ 10, 284	AMERIŠKI ANTROPOLOG VOGT	POVZROČITELJICA NEMIRA	POLJSKI VLAČILEC
									ŽUŽELKA, MRČES, GOLAZEN						
									LETOVIŠČE PRI POREČU NA HRVAŠKEM						
									KOLOBAR OKOLI PRSNE BRADAVICE						
									SLOVENSKA VIOLINISTKA (JERNEJA)						
									REKA V RUSJI				VENO TAUFER		
									ŠTEVILO ČLANOV V KVINTETU				KOSITER		
SESTAVIL: JANKO ŠEGULA	MESTO V VIETNAMU, NEKDANJI SAIGON	HLAPLJIVA TEKOČINA PRIJETNEGA VONJA, AROMATSKO OLJE	GOVORNIŠKI ODER NA STARORIMSKEM FORUMU	KRČMAR, BIRT	IVANA KOBILCA	ZGODOVINSKO MESTEČE PRI ZADRU	AZIJSKI RAKUNJJI PES	IZDELOVALEC JERMEŃOV							
JUNAKINJE								SLOVENSKI NOGOMETAŠ VELIKONJA PREBIVALCI IGA					LANA TURNER	GRŠKA BOGINJA MAŠČEVANJA	KRAJ PRI PTUJU
SKUPINA V VRSTO RAZPOREJENIH OTKOV										KDOR SE HVALI					
POL DUCATA					MAJHEN NOŽ GRUČASTA VAS V LOŠKEM POTOKU					12. IN 10. ČRKA	OKRASNA CVETLICA				
PRITOK OBA V SIBIRJI						ORGANIZEM KATEREGA CELICE IMAJO JEDRO NAKAZANI ZNESEK					SKANDINAVSKI DROBIŽ		IZTOK MLAKAR		
ANGLEŠKA IGRALKA (HELEN)							NINA OSEŃAR			GRŠKA BOGINJA MIRU					
							VODNI VRTINEC			OBLASTA BAKTERIJA					
REKA NA KAMČATKI V RUSJI				SKOPUH (NAREČNO)	HELJU				SESTAVINA MIŠIČNIH VLAKEN ZDRAVILISČE PRI CELJU						
NICK NOLTE			JAPONSKI OTOK								PRIPADNIK SEVERNOAMERIŠKEGA PLEMENA ONEIDOV	ALPINIST ZAPLOTNIK			
			ČRTOMIR FRELJH								INDIJANSKO VRHNJE OBLAČILO				
SLOVENSKI IGRALEC (JANEZ - RIFLE)								STRELSKI JARKI Z NASIPI NEMŠKI ARHITEKT (WILHELM)					ANTON INGOLIČ		
													STARA MERA ZA TLAK		
TALVA	OSVOBODILNA FRONTA			ANJA ZAVADLAV				EVA BOTO		PLOŠČICA NA PRSTU				VZDEVEK PISATELJA HINKA BRATOŽA	RASTLINA VLAŽNIH TAL
	AVSTRILJSKA RTV			RIMSKA PETNAJSTICA						EVGEN JURIČ					
MEDICA			RIMSKA ŠESTNAJSTICA					GLEDALIŠKI PROSTOR, OBREKOVALNICA							
			ALFRED NOBEL					UMA THURMAN							
LJUDSKO IME ZA GOBO ZIMSKI LUKNJIČAR															
SUŠILNIK ZA LASE				MEJNA REKA MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO						MIŠKO KRANJEC: "POVEST O ? LJUDEH"					

SLOVARČEK: EGKL - nemški arhitekt (Wilhelm), ENOK - azijski rakunji pes, EVON - ameriški antropolog Vogt, GREEN ROOM - gledališki prostor, obrekovalnica, IČA - reka na Kamčatki v Rusiji, PAČNIK - slovenska violinistka (Jerneja), ROSTRA - govorniški oder na starorimskem forumu, ŠEGOVA VAS - gručasta vas v Loškem potoku.

Tanja Zajc Zupan

Hermina Matjašič

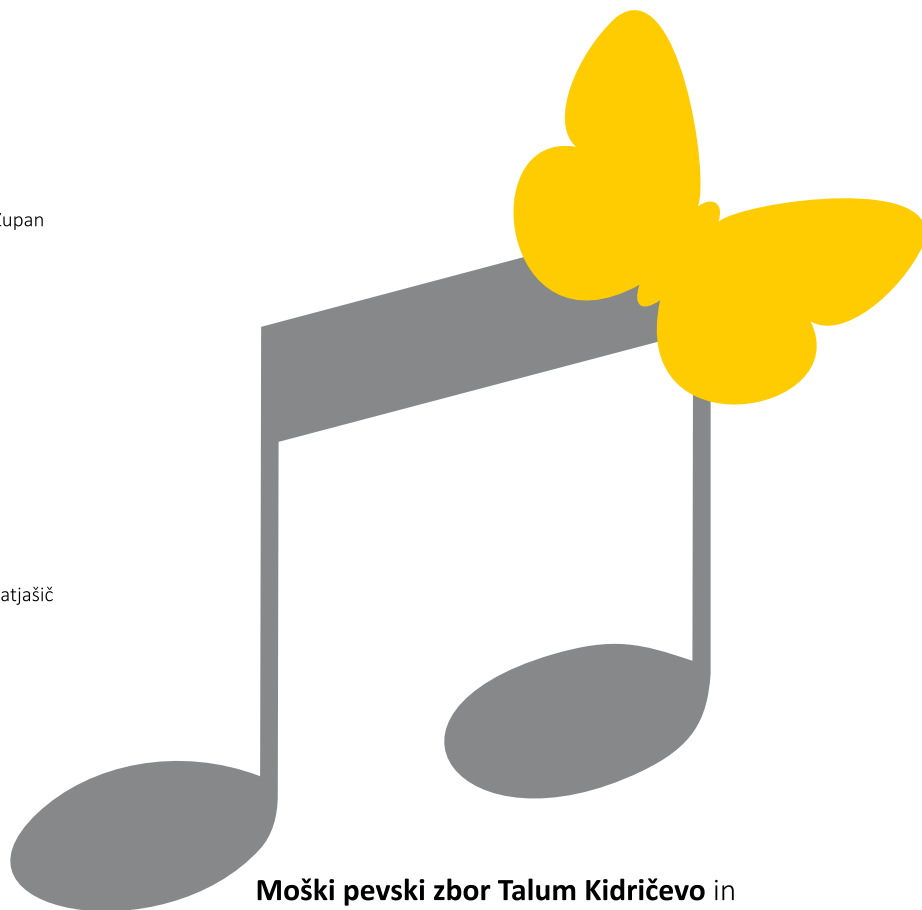
Klapa Volosko

Neisha

S.O.S. kvintet

**Moški pevski zbor Talum Kidričevo in
Pihalni orkester Talum Kidričevo** praznujeta
70. obletnico ustvarjanja

VLJUDNO VABLJENI NA JUBILEJNA

KONCERTA!

Vstop je prost.

Moški pevski zbor Talum Kidričevo
2. december 2018, ob 17. uri,
velika dvorana Restavracije Pan

Gosti:
Zbor OŠ Kidričevo, citrarka Tanja Zajc Zupan,
solistka Hermina Matjašič in Klapa Volosko

Pihalni orkester Talum Kidričevo
23. december 2018, ob 18. uri,
Športna dvorana Kidričevo

Gosti:
Neisha in S.O.S. kvintet